43. gada gahjums. № 8. Rigâ, 18. februarî 1898.

Ar pascha wisuschehliga Augsta Keisara wehleschanu.

Mahjas Weesis ar peelikumeem maksâ:
Ar peesuhtischanu eekschsemê:
Par gadu 3 rbl. — kap.
„ 1/2 gadu 1 rbl. 60 kap.
„ 1/4 gadu 1 rbl. — kap.
Rigâ sanemot:
Par gadu 2 rbl. — kap.
„ 1/2 gadu 1 rbl. — kap.
„ 1/4 gadu 60 kap.
Ar peesuhtischanu ahrsemês:
Par gadu 3 rbl. 60 kap.
„ 1/2 gadu 2 rbl. — kap.
„ 1/4 gadu 1 rbl. — kap.

Mahjas Weesis.

Politisks un literarisks laikraksts.

Redakzija un ekspedizija atrodas Rigâ, Ernsta Plates grahmatu- un bilschu-drukatawâ un burtu-leetuwê pee Peters baznizas.

Sludinajumi maksâ 8 kap. par weenas flejas smalku rakst rindiņu.

Apstellejumi uz Mahjas Weesi un sludinajumi suhtami uz schahdu adresi: Въ экспедицію газеты Маясъ Віасисъ, г. Рига. (Mahj. W. ekped. Rigâ.)

Mahjas Weesis isnahk weenreiz nedelâ, treschdeenâs. — Ar katru numuru isnahk literarisks peelikums un katru mehnesi semkopibas peelikums.

Zeen. abonentu eewehribai!

Laipni lubdsam tos „Mahjas Weesa“ un „Mahjas Weesa Mehneschraksta“ abonentus, kuri par pastelleteem eksemplareem wehl nebuhtu samaksajuschi, drihsumâ nokahrtot rehkinus un samaksat paradâ palikuscho sumu, lai nebuhtu japahrtrauz laikrakstu kahrteja peesuhtischana un to darot nezeltos weltas jukas. Teem zeen. abonenteem, kuri par saweem eksemplareem nebuhs samaksajuschi, **„Mahjas Weesis“ tiks peesuhtits tikai lihdz 4. martam, t. i. teem no „Mahjas Weesa“ tiks peesuhtiti tikai gada pirmee 10 numuri. „Mehneschraksta“ 3. burtniza** tiks peesuhtita wairs **tik teem** zeen. abonenteem, **kuri to buhs samaksajuschi.**

Tahlaki apstellejumi „Mahjas Weesim“ un „Mehneschrakstam“ preeksch tekoschâ gada **top wehl aisween peenemti.**

Pee wisâm **naudas wehstulem, adreschu mainam** u. t. t. peesihmejams **schagada abonenta numurs.**

☞ **Adreschu maina:** „Mahjas Weesim“ — 10 kap., „Mahjas Weesa Mehneschrakstam“ — 10 kap. (kopâ **20** kap.). ☜

Apstellejumi un **naudas wehstules adresejamas:** Въ гор. **Ригу,** въ экспедицію газ. „Маясъ Віасисъ“.

„Mahjas Weesa“ un „Mehneschraksta“ ekspedizija.

Saatschi & Mangouby.
Noliktawa: Rigâ, Wehweru eelâ Nr. 1.
Paschlaik pahrdoschanâ islaidâm jaunu sorti papirosu ar mihkstu garschu
„Tschudo“ 100 gab. 60 kap., 25 gab. 15 kap.
10 „ 6 „ 5 „ 3 „

Saturs: Zihna ar schuhpibu ahrsemês un Kreewijâ. (Turpinajums.) — Dsiao-dschou osta un Schan-dung prowinze. (Beigas.) No eekschsemes: a) Waldibas leetas. b) Baltijas notikumi. c) No zitâm Kreewijas pusem. — No Rigas. — Grahmatu galds. — Teesleetu nodala: Teesleetu jautajumi un atbildes. — Kugneeziba. — No ahrsemem. — Walejas wehstules. — Uhtrupes (torgi). — Tirgus sinas. — Telegramas. — Daschadi raksti: Par apdegumeem. — Jauns ūdsellis pret dilloni. — Jaunmodes schuwulis.

Literarisklâ Peelikumâ: Diwkauja. (Turpinajums.) — Rakstneeks Solâ teesas preekschâ. — Zelojums Kanaana semê. (Turpinajums.) — Dsejols.

Zihna ar schuhpibu ahrsemês un Kreewijâ.

No profesora B. F. Brandta.

(Turpinajums.)

Katras walsts, kâ ari katra apgabala eedsihwotaji sastahw no daschadâm kahrtam, kuras neweenadi isturas pret spirta dsehreenu patehreschanu. Ja dsehreenu patehreschanu isdalitu weenlihdzigi starp wisam eedsihwotaju kahrtam un ja ari wispahrejais patehreschanas samehrs buhtu leelaks un samehrigi ar to paleelinatos patehreschanas daudzums, kahds peekriht katram atsewischkam eedsihwotajam, tomehr schuhpiba buhtu ne-eewehrojama; otradi, ja spirta dsehreenu patehreschanu saweenotu tikai weenâ eedsihwotaju kahrtâ, tad, ja ari wispahrejais patehreschanas daudzums, kas matematisti aprehkinats uz wiseem eedsihwotajeem, buhtu neewehrojams, schuhpiba waretu buht deesgan leela, kâ to redsejam peemehram Wjatkas gubernâ.

No wisa augschâ isteiktâ redsams, ka statistiskas sinas par spirta dsehreenu patehreschanas daudzumu newar buht pareisas, lai nemaldigi spreestu par schuhpibas attihstischanos weenâ waj otrâ tautâ. Ari zitas statistiskas sinas, kas atteezas uz scho leetu, par daudz neezigas, lai pehz winam waretu spreest par schuhpibas stahwokli daschadâs tautâs. Tâ peemehram Anglijâ, kâ augschâ redsejam, par schuhposchanu tika nosoditas: 1870. gadâ 131,880 personas, 1880. gadâ — 172,859 personas, 1887. gadâ — 162,772 personas; Sweedrijâ sodija: 1861. g. $0_{,33}$ proz. no wiseem eedsihwotajeem, 1870. g. $0_{,21}$ proz., 1880. g. $0_{,42}$ proz., 1885. g. $0_{,39}$ no wiseem eedsihwotajeem; Franzijâ: 1873. gadâ sodija 56,347 personas, 1884. gadâ 68,072 personas.[1])

Kas atteezas uz Kreewiju, tad schahdu sinu tai naw, tadeht ka tahdi gadijumi neteek eerakstiti grahmatâs. Ja ari tas notiktu, tomehr naw jaschaubas, ka winu skaits, aprehkinot uz eedsihwotaju daudzumu, buhtu netik ween nesalihdsinami masaks par lihdsigeem skaitleem Anglijâ, bet pat masaks kâ Franzijâ. Waj tas nosihmê, ka Kreewijâ samehrâ masak schuhpo, nekâ Franzijâ? Protams, ne. Tas weenkahrschi apsihmê to, ka Anglijâ pehz likuma no 1872. g., Franzijâ pehz likuma no 1887. g. un Sweedrijâ pehz likuma no 1869. g. par parahdischanos atklahtâ weetâ peedsehruschâ isskatâ tuhlin teek sastahdits protokols un wainigo nosoda leelakâ waj masakâ mehrâ,[2]) kamehr turpretim Kreewijâ, pehz sodu likumu 42. panta meertecsneschu spreeschamôs sodôs, sodischanai padots tikai tahds, kas parahdas atklahtâ weetâ peedsehrees lihdz neatjehgai waj no dsehruma iskehmotâ weidâ. Pee tik daschadeem kriminalodeksa usskateem atteezibâ uz schuhpibas parahdibu, kâ ari pee ispildoschâs waras neweenadâs isturechanâs pret scho netikumu pee mums un ahrsemês (ir sinams, zik peedewigi muhsu polizija isturas pret dsehrajeem, un zitadi ar' tas newar buht), isnahk gluschi dabigi, ka, ja ari „parahdischanâs publiskâ weetâ peedsehruschâ weidâ“ tik pat ruhpigi tiktu ussihmeta pee mums, kâ ahrsemês, tomehr wispahrejais ussihmeto skaits, aprehkinot uz eedsihwotaju daudzumu, mums buhtu nesalihdsinami masaks netik ween kâ Anglijâ, bet ari kâ Franzijâ, un statistikai nebuhtu nekahdas wehrtibas. Nenoleedsot augschâ peewesto daschado statistisko sinu dehl parahdibas isskaidroschanas nosihmes, kura muhs interesê, mehs tomehr domajam, ka preeksch netiklakâs schuhpibas isplatischanâs apspreeschanas war wislabak noderet ikdeenischkee peedsihwojumi un nowehrojumi. Kahdi ari nebuhtu schee nowehrojumi relatiwi (samehrâ) ar zitâm semem, muhsu ikdeenischkee peedsihwojumi peeteekoschi leezina, ka Kreewijâ schis launums jo projam sewischki leels un ka zihna pret scho launumu ir wisswarigakâ, wehrtigakâ un zehlakâ leeta.

III. Schuhpibas sekas.

Pirms pahrrunajam schuhpibas apkaroschanas lihdzekkus, pakawesimees masleet pee daschâm parahdibam, kuras seko schuhpibai. Ja pehz isteikteem zehloneem nebuhtu eespehjams spreest par schuhpibas launuma leelumu, tad wismaz parahdibas, uz kuram tagad pahreesim, warês mums tai sinâ palalpot, ka aprahdis launuma spehku un waru. Apskatisim wispirms, zik daudz materiala teek patehrets preeksch reibinoschu dsehreenu raschoschanas un zik leelas sumas daschas walstis eenem par garigeem dsehreeneem. — Wahzijâ peemehram 1889.—1890. gadâ alus raschoschanai patehreja 12,436,300 zentneru[1]) meeschu, 71,170 zentneru eesala, 170,000 zentneru apinu un pee tam sadedsinaja 28 milj. zentneru ogku. Tanî pat gadâ patehreja degwihna raschoschanai 20,835,152 zentnerus kartupeku, 3,308,325 zentnerus labibas, 280,000 zentnerus zukurbeeschu un 685,000 hektolitru[2]) daschada materiala. Preeksch wihnkopibas bija eenemti 1,779,540 hektari[3]) semes jeb apmehram 1/15 daļa no wisas aramâs semes Wahzijâ. Preeksch dsehreenu raschoschanas strahdaja teeschi (direkti) waj neteeschi (indirekti) 1/14 daļa no wiseem Wahzu strahdneekeem. Wahzeeschi par garigeem dsehreeneem isdod zaurmehrâ 50 markas (apm. 25 rbl.) ik no dwehseles. Wisa Wahzu tauta par reibinoscheem dsehreeneem ikgadus istehrê ap 2 1/2 miljarda marku[4]). Tanî pat gadâ (1889.—1890.) pehz L. O. Minora sinam Wahzijâ tika nodserti 2,279,828 hektolitri (apm. 180,386,040 stopi) degwihna 603,948,400 marku (apm. 300 milj. rbl.) wehrtibâ, 47,524,928 hektolitri (apm. 3,801,998,040 stopi) alus 1,425,747,840 marku (apm. 700 milj. rbl.) wehrtibâ, un wihna nodsehra 3,352,889 hektolitrus (apm. 288,231,120

[1]) Conrad's Handwörterbuch der Staatswissenschaften, Trunksucht, IV, 283.

[2]) Profesora Dimscha isstrahdajums „par schuhpibu“, kas tika preekschâ lasits zeetuma kongresâ Parisê, 1895. g.

[1]) 1 zentners = apmehram 120 mahrzinam jeb 6 podeem.

[2]) 1 hektolitrs = 100 litreem jeb apmehram 80 stopeem.

[3]) 1 hektars = apm. 2 1/2 puhrweetai jeb apm. 1 dekstinai.

[4]) Conrad's Handwörterbuch der Staatswissenschaften. Bd. IV, Trunksucht, 279. lapp.

Daschadi raksti.

Par apdegumeem.

No Dr. F. Skujina.

Sem apdegumeem mehs saprotam ahdas eekaisumu, kuram par zehloni augsta temperatura — siltums.

Ahrstneeziba isschkir trejadas apdeguma schkiras: pehz temperaturas augstuma, zik ilgi meesa bija padota karstuma eespaidam, zik plaschi apdegums isplatijees un pehdigi, pehz zilweka isturibas.

Pirmajai schkirai peeskaitam tos gadijumus, kur siltums nepahrsneedz 50 gradus pehz Zelsija. Apdegums raksturojas zaur meesas ahdas ustuhkumu un sarkanumu; sarkanums nenosuhd, kad ar pirkstu slimo weetu speesch.

Slima meesas ahda sajuht degschanu, kuru slimneeks pats instinktiwi — it kâ nemanot un nejauschi, luhko nowehrst gadijumâ zaur aukstas lupatinas uslikschanu, waj ari slimais rauga sahpes remdet ar uz wainas usliktu ledus gabalinu, ja tahds pee rokas. Ceronas ari drudsis, bet ne leelâ mehrâ, ihpaschi nerwosi zilweki dabon winu pee masaka apdeguma.

Otrajâ schkirâ temperatura sasneedz 80 gradus pehz Reomira, — tâ tad uhdenim wajaga buht werdoscham. Izsetas puhtites, kuru leelums war buht loti daschads — kneepadatas lihdz wistas olas leelumâ. Tulsnas wirsahda ir isplehsta un dseltainâ krahsâ zaursipihdoscha, un wina satura bahlganu schkidrumu. Tulsnas zetas tâpat zaur karstu dselsi, uguni ꝛc.

Ne wisas tulsnas paleek weselas, daschas tuhlin pahrplihst, wirsahda nokarajas strehmelês, schkidrums islihst un muhsu azim parahdas jehlums.

Lai gan apdegumam newajaga buht pahrmehrigi leelam, tak jau pee masakas apbruzinaschanas slimneeks sajuht stipras sahpes, eerodas pat ari stiprs drudsis.

Treschajai schkirai mehs peeskaitam tos gadijumus, kur neparahdas tulsnas, un ja winas ar' buhtu, tad lihdz ar winam ari izsetas wahtis, waj nu zaur uguns leesmu waj kuhstoschu metalu, kâ peemehram swinu, jeb zaur eksplodedejoscho gasi, wahroscheem jeb dedsinatajeem schkidrumeem.

Ahda schaî gadijumâ waj nu ogles isskatâ, kauli par ogli pahrwehrtuschees, ahda tumschi-bruhna, eekaltuse, sarezejuse, waj ar' wehl balta, gluma, alabastra weidiga, kermena (meesas) daļa stihwa, zeeta, bez juhtam, bez dsihwibas.

Apdeguschâ kermena daļâ wisa dsihwiba beigusês, asins un sulu rinkoschana apstahjusês. Tulsnas, kuras ari atrodas, pehz 2—3 deenam eekalst un apdeguschâ kermena wirsa dabon tumschu, sarezejuschu garosu. Netihriba nereti wainu padara bihstamaku. Garosas sahk puhschnot, pamasam atschkiras, nokriht un mums parahdas jehlums ar puhschneem.

Lai nu gan schahdai eedalischanai ari sawi launumi, tad tomehr mums pee winas japeeturas.

Wispahrigas parahdibas, kuras muhs sche nodarbina, ir loti maz atkarigas no deguma stipruma, bet loti atkarigas no apdeguma isplatijuma.

Wisgruhtakais apdegums, kad winsch ispleschas par masu meesas daku, peemehram roku, aisker tikai sinamo kermena daku, nepahreedams uz zitâm. Wisstiprakais eekaisums war izzeltees, wahtis war atstaht leelakâs rehtas, wisa roka war eet bojâ, bet dsihwiba newar eet bojâ, ja prahtigi rihkojas.

Ja apdegums turpreti eetwer leelaku plaschumu, tad tas ir bihstami.

Kad zilweka kermena (meesas) wirsa apdeguse wairak kâ puse, tad jaeestahjas nahwei, pee treschdakas dsihwiba ir breesmâs, bet ar to nemaz naw teikts, ka kermenim wajadsetu buht stipri apdeguscham.

Ja nu eewehrojam, kura meesas daļa wisbeeschaki kriht ugunij, waj ari ziteem karsteem schkidrumeem par upuri, tad redsam, ka ta ir roka.

Wiswairak gan behrni sew sabojâ rokas, waj nu ar uguni spehledamees, waj kâ zitadi. Un no rokas atkal zeesch wiswairak rokas delna, jo ar winu mehs wiswairak peekeramees pee karsteem preekschmeteem, jeb mums saplihst glahse ar karstu schkidrumu.

Pehz rokas delnas nahk rokas wirsa, tad tik pirksti. Pee rokas sadedsinaschanas wispirms zeesch ahda, tad meesas audi sem ahdas un rokas dsihslas. Te nu roka war stipri tikt sabojata. Ar rehtas sadsihschanu audi war buht lihdz ar taukeem sem ahdas suduschi, ahda pat jau sarahwusês, un kur ta nu ar dsihslam sa-aug kopâ, tad izzetas sawilkumees, pirksti wairs nedabon issteeptees dabigâ garumâ, wini teek pat neween peewilkti pee delnas, bet wehl eespeeschas meesâ un nu kroplis gataws; zilweks wairs nespehj nekahdu darbu darit, paleek par slogu tuwejeem un pagastam. Te nu wisgaischakais peerahdijums, zik augsti jazeena ahrsta mahksla, jo tik zaur prahtigu un pamatigu kopschanu war iswairitees no nelaimes.

Lai nu gan roka wiswairak zeesch zaur uguni, tad gihmim ne masakâ mehrâ waretu peeschkirt pirmo weetu, kas atteezas uz wahschu dseedeschanu.

Zaur uguns leesmu, pulwera eksplosiju, kimikalijam, gihmja aptraipischanu ar dedsinatajam skahbem war peesawinatees dsikas un wahrigas rehtas un wahtis, kuras tik ar leelam puhlem isdodas sadseedet bez gihmja sabojaschanas. Azis katrâ gadijumâ teek slehgtas un tâ tik zeesch azu plakstini un usazis, bet pirmejee zaur apdegschanu saraujas, azis wairs neteek apsegtas no plakstineem un te nu bakterijas (lipigu slimibu dihgli) wispirms atrod jauku mitekli, un ja laikâ negreeschas pee mahzita ahrsta, tad pasaudê azis uz wiseem laikeem.

Wisbailigaka leeta jau ir, kad zilweks apgihbst, jeb jau ir apgihbis: tad winsch padots uz ilgaku laiku postoscham elementam un tad dabun dsikas, gruhti sadseedejamas wahtis.

Zilweki, kas slimo ar krihtamo kaiti, pee ugunskura sehdedami nereti kluhst pahrsteigti no slimibas, pasaudê samanu un eemanto stipras deguma bruhzes.

Gribu wehl drusku peesihmet par kakla bruhzem: kakla ahda tâ sakot atkauj galwai tuwotees lihdz kruhtim, kâ ari schodu pazelt lihdz sinamam augstumam. Plaschakas deguma bruhzes aprobescho scho galwas brihwo kustoschanos, jo pee sadsihschanas rehtas schodu loti tuwi war peewilkt pee kruhtim, jeb ja kaklam weena puse bija eewainota, tad galwu war grosit tik uz weenu pusi, un galwa teek tureta schkihbi.

Nereti luhpas zeetuschas zaur deguma bruhzem, ihpaschi apakschluhpas; winas wairs newar aisklaht sobus un pehdejee wairs newar tikt apsegti no luhpam, un ir padoti wisadeem eespaideem.

Nemaz newaru atstaht neatgahdinajis, ka upuri pa leelai daļai atkal ir masee behrnini, un ka wini loti zeesch par wezaku neusmanibu.

Kad nu mehs apzerejam, kahdejadi gan zilweka organisms isturas pret stiprajam deguma bruhzem, tad eeraugam schahdu skatu:

Ar deguma bruhzem apklahtais alaschin nogihbst, jeb mehs winu atrodam nogihbuschu; pulksteniski rit loti ahtri, temperatura krituse un pehz neilga brihscha eestahjas nahwe.

Ja nu kahds slimneeks apklahts ar masak deguma bruhzem, tad eeraugam schahdu skatu: slimneeks loti usbudinats, gaud un schehlojas par breesmigi sahpigam bruhzem, winam loti slahpst un slahpes newar dsehst, temperatura sema, pulksteniski pa-ahtrinati. Kad slimneeka bruhzes ahrsts labi sasehjis un slimneeks pats labi noglabats, wainas ar dsesetajam kompresem apklahtas, slimneeks mitejas schehlotees, paleek klusaks un nesinatneekam israhdas, ka nu leelakâs breesmas nowehrstas.

Bet ahrstam jasin, ka beeschi pehz daschâm stundam, wiswairak pirmajâs 24 stundâs pehz bruhtschu dabuschanas, reti 2. waj 3. deenâ, wehl retaki pehz nedetas slimneekam prahts sahk aptumschotees, slimais israhda pret wisu leelako weenaldsibu, nopuhschas pa reisai, schahwajas, dsiti uselpo,

stopi) par 335,289,900 markam (apm. 160 milj. rbl.). Wiss kopâ apakôs skaitkôs: 50 milj. hektolitru (apm. 4000 milj. stopu) par 2½ miljarda markam (apm. 1200 milj. rbl.)[1]).

Kreewijâ spirtu rascho wairak nekà par 350 milj. rbl. gadâ. Pehz neteescho nodokku departamenta sinojuma tihra spirta raschoja:

1890./91.	gadâ	31,322,000	wedru.
1891./92.	„	27,351,000	„
1892./93.	„	26,555,000	„
1893./94.	„	29,647,000	„
1894./95.	„	28,651,000	„

Ja peenemam par zaurmehru 29 milj. wedru un katru wedru tihra spirta kopâ ar akzisi aprehkinam uz 13 rbl., tad dabujam ap 380 milj. rbl., kuri teek Kreewijâ isdoti par spirta dsehreeneem.

Anglija par spirta dsehreeneem istehreja 1830.—1879. gadu laikmetâ 4246 milj. mahrzinu sterlinu (ap 26,364 milj. rubku seltâ). Par gadu zaurmehrâ isdots 84 milj. mahrz. sterl. jeb 527 milj. rubki seltâ.[2])

Nebuhtu pareisi, ja par wiseem scheem milsu isdewumeem teiktu, ka nauda „tihri kà semê nomesta", kà par to issakas „absolutas" atturibas peekriteji. Nesinam eemesla, kadehl gan degwihna, alus un ihpaschi wihna patehreschana, ja winu isdara ar wajadsigo mehrenibu, naw tik likumiga, kà zitu zilweka prasibu apmeerinaschana, peemehram tabakas, tehjas, kafejas un schokolades patehreschana. Ja saskaititu wisu, zik ikgadus teek isdots par dahrgàm drehbem, selta un briljanta rotam, par mahjas eedsihwi un arkitekturu, par teatra, museju un zitu eestahschu ustureschanu, tad dabutu skaitlus, kas pat eewehrojami pahrsneegtu augschejàs sumas. Pee tam ari jaeewehro, ka starp mineteem 380 milj. rubkeem, kurus Kreewijâ ikgadus patehrè spirta dsehreenôs, 300 milj. dsehreenu nodokku, kuri teek isleetoti daschadu walsts wajadsibu apmeerinaschanai. Tà tad eedsihwotaji par spirta dsehreeneem istehrè tikai 80 milj. rubkus. Ja nebuhtu spirta dsehreenu un ar wineem weenotu nodokku, tad schis waldibai wajadsigàs naudas sumas netiktu wis eenemtas no teem ween, kuri patehrè spirta dsehreenus, bet ari no ziteem eedsihwotajeem. Tà walsts nastas buhtu kahrtigaki isdalitas. Tagad spirta dsehreenu nodokli istaisa ¼ daku no wisa muhsu walsts budscheta. Bet lai nu buhtu kà buhdams, par pascheem garigeem dsehreeneem eedsihwotaji nebuht nepatehrè tik pasakainas sumas, kà tas pirmâ azumirkli isleekas.

Launakais pee wisa ir tas, ka garigee dsehreeni teek patehreti neweenlihdsigi, nesamehrigi. Neleetiga un pahrmehriga baudischana neatnes nekahda labuma, ta samaità zilweku meesigi un garigi. Tadehl tautas bagatibas milsigee lihdsekli, kurus istehrè par spirta dsehreeneem, teek isschkeesti gluschi newaiadsigi un ir kaitigi. Tahdu isschkeeschanu patehreschanas sinâ nedrihkst masak eewehrot, kà leelos sidewumus raschoschanas sinâ pahrakraschà, kuro tagad sajehdsis lielas rakses dascheem walstju preeksch sniadzejeem.

[1]) A. D. Minot, Atmosfera алкогольныхъ напитковъ. Москва, 1896 г. 7. lapp.

[2]) J. J. Janschuls, „Schuhpiba kà sadsihwes sehrga", wina grahmatâ „Въ поискахъ лучшаго будущаго", СПБ., 1893 г., 338. lapp.

Bes tam wehl schuhpibai ir zitas sekas, kuras daudz kaitigaki atspogulojas tautas dsihwê. Sem schuhpibas eespaida teek pastrahdati milsigi daudz noseegumu. Wahzijas statistika rahda, ka tur 1889. gadâ pusi no wiseem noseegumeem pret personibu un eewehrojamu daku pret mantu isdarijuschas personas, kuras slimo ar kronisku schuhpibas ligu. 50 lihdz 90 proz. no wiseem wasankeem un deedelneekeem par sawu stahwokli war pateiktees tikai schuhpibas netikumam. No 44,359 zilwekeem, kuri 1882.—1891. gadu laikâ atrada patwehrumu Wahzijas darba mahjâs, 70 proz. tur eeradàs tikai zaur schuhpibu.[1])

Anglijâ, pehz ofizielàm sinam, ¾ lihdz ⅘ no wiseem isdariteem noseegumeem peeskaita schuhpibas eespaidam. Schweizijâ peezôs zeetumôs, kà doktors Giloms ismeklejis, puse no zeetumneekeem bija schuhpas. Holandijâ pehz Wischera pehtijumeem 75 lihdz 80 proz. no wiseem noseegumeem isdariti dsehrumâ. Sweedrijâ, kà to apleezina Hillenschilds, ais degwihna eespaida noteek ¾ dakas no wisàm noseedsibam un pahrkahpumeem.[2])

Zik tuwâ sakarâ stahw schuhpiba ar noseedsibu un nabadsibu, to war redset no sekoschà: Irijâ 1839. g. Metju tehwa spredikeem pret schuhpibu bija tahda eespehja, ka daudz klausitaji mitejàs schuhpot. Pusgadu wehlak Dublinas pilsehtâ pamasinajàs zeetumneeku skaits tahdâ mehrâ, ka weenu zeetumu wajadseja pawisam slebgt. Otrâ zeetumâ eeslodsito skaits 2 gadu laikâ pamasinajàs no 3202 uz 1604 personam. Lihdz ar to sahka usplaukt eedsihwotaju materielais stahwoklis, tà ka noguldijumi krahjkasês 1841. gadâ, samehrâ ar 1840. gadu, paleelinajàs par 200,000 frankeem (apm. 75,000 rbl.).[3])

Wehl tuwakâ sakarâ alkoholisms stahw ar psihkisklàm (dwehseles) slimibam un wispahreju mirstibu. Schuhpiba pate par sewi ir slimiba, kas organismu (meesu) waj nu taisni nonahwè, waj wismaz sagatawo preeksch nelaika nahwes. Schuhpiba pamasina asinu temperaturu (siltumu), tahdejadi wahjina organismu un to padara nespehjigu pretotees klimata launeem eespaideem. Manjans schaî sinâ isdarijis mehginajumus, ar spirtu sagiftedams sunus. Kahds suns, kura asinis tahdâ mehrâ ar spirtu bija atdsisinatas, ka kermenis wairs nespehja pretotees leelakam aukstuma eespaidam — 10 gradu aukstumâ nosalis.[4])

Mums wiseem pasihstami atgadijumi, kur zilweki dsehrumâ buhdami nosaluschi. Nesaskaitameem nelaimes gadijumeem, kuri beiguschees ar sakropkojumeem waj nahwi, par zehloni bijis alkoholisms jeb schuhpiba. Dsehrumâ zilweks ir nebehdigs, pahrdroschs un swehrisks, drihsi eewaino otru, waj ari pats eewainojas. Bet schim schuhpibas sekam, kuràm ir leelaka waj masaka gadijumu nokrahsa, naw tik swarigas nosihmes, kà tam apstahklim, ka schuhpiba samaità wisu organismu. Pee schim sekam peeder: nahwe

[1]) Profesora Dimscha isstrahdajums „par schuhpibu", 7. lapp. — Conrad's Handwörterbuch der Staatswissenschaften, Trunksucht, IV, 279. lihdz 280. l. p.

[2]) J. J. Janschuls, „Schuhpiba kà sadsihwes sehrga", wina grahmatâ „Въ поискахъ лучшаго будущаго", СПБ., 1893 г., 336. lap

[3]) Skat. Dr. Manjana preekschlasijumu par schuhpibu, starptautiskâ zeetumu kongresâ Parizê (V. Congrès pénitentiaire), 37. lapp.

[4]) Pawlowa raksti „Толки о народномъ пьянствѣ", „Сѣверный Вѣстникъ" 1893. g. decembra burtn., 76. lapp.

[1]) Conrad's Handwörterbuch der Staatswissenschaften, Trunksucht, IV, 279. lapp.

[2]) Profesora Hirschfelds, „Dsehraji padara daudz wairak breesmu, nekà gara slimneeki." Rigâ, 1896. g. 7. lapp.

[3]) J. J. Janschuls, „Schuhpiba kà sadsihwes sehrga", wina grahmatâ „Въ поискахъ лучшаго будущаго", СПБ., 1893 г., 338. lapp.

[4]) Skat. Dr. Manjana preekschlasijumu par schuhpibu, starptautiskâ zeetumu kongresâ Parizê (V. Congrès pénitentiaire), 37. lapp.

zaur pahrdsershanos, delirium tremens, ahrprahtiba un paschslepkawiba.

Smidowitschs raksta schurnalâ „Вѣстникъ судебной медицины и общественной гигіены" 1887. g. pirmâ burtnizâ, ka Eiropas-Kreewijâ 1879.—1884. gadu laikmetâ zaur pahrdsershanos ikgadus zaurmehrâ miruschi 5603 zilweki; tas istaisa ap 2 nahwes gadijumus (1,93) uz 1000 no wispahrejas mirstibas gadijumeem. Kreewijâ labdaribas eestahdês, kà tas redsams Wahzijas statistikâ, 1885. gadâ usturejàs 8163 personas, kuras slimoja ar delirium tremens. Pruhsijas trako namôs 1886.—1888. gadu laikmetâ tika usnemtas 32,068 personas, no kuràm 23 proz. (apm. ⅓) bija schuhpibas nelaimigee upuri. Ja skaita tikai wihreeschus, tad ahrprahtigo skaits, kuri par sawu nelaimi war pateiktees tikai schuhpibai, sasneedsa 40 proz. (gandrihz pusi no wiseem ar ahrprahtibu saslimuscheem)[1]).

Ne masak pahrleezinoschas schaî sinâ ir Norwegeeschu statistikas sinas. 1865. gadâ Norwegijâ no wiseem ahrprahtigeem bija 14 proz. alkoholiku jeb schuhpu. 1888. gadâ, pateizokees teem soteem, kurus Norwegija spehra zihnâ pret schuhpibu, schis skaits pamasinajàs uz 4 proz.[2])

Kas atteezas uz paschslepkawibu, tad, kà apleezina profesors Ettingens, Eiropas walstis no wisàm paschslepkawibam 12,6 proz. esot schuhpibas augki. Brière de Boimont's ispehtijis, ka Parizê weenai astotai daloi no wisàm paschslepkawibam par zehloni esot schuhpibas slimiba. Pruhsijâ pehz wairak gadu pehtijumeem paschslepkawibu gadijumôs 8 proz. jeb 1/12 eenem alkoholiki jeb schuhpas[3]).

Bet alkoholisma upuru skaits neaprobeschojas wis ar pascheem schuhpam ween. Ne, tehwu grehki teek peemekleti ari pee behrneem, jo alkoholisms slimibas weidâ pahreet kà mantojums ari uz pehznahzejeem. Tà tehwu grehki uzspeeschas behrneem un breesmigais launums isplatas arween tahlak un tahlak. „No alkoholiku 1000 behrneem," saka doktors Manjans, „200 nomirst muhscha pirmâ gadâ, 100 nonihkst pirmôs behrnibas gadôs un pahrejo starpâ ir koti daudz idiotu (garâ wahju), epileptiku un daschadu gaudenu. Daudzeem no teem naw nekahdas tikumibas, tee ir iswirtuschi, nenormali sabjekti, netiklàm juhtam, negehligeem dsinekleem. Tee atrodas pastahwigâ zihnâ ar sabeedribu, kura winus nospeeschot un kurai no teem weenmehr draud tikai breesmas[1]).“

Un kahdu postu gan neatnes schuhpiba tàm gimenem, kur schis breesmigais netikums eeweesees! Ta galigi isahrda un isposta gimenes eekschejo meeru un labklahjibu. „Wispahrigi nemot," saka profesors Hirschfelds, „dsehraji padara daudz wairak breesmu, nekà gara slimneeki. Daudz swehrislakas warmahzibas pastrahdà dsehraji, nekà wahjprahtigee. Familijas saimneezisskai un tikumiskai pastahwibai draud daudz leelaka nelaime no dsehraja, nekà no gara slimneeka."

„Zik leela ir nelaime, kuru schuhpa pastrahdà

[1]) Conrad's Handwörterbuch der Staatswissenschaften, Trunksucht, IV, 279. lapp.

[2]) Profesora Hirschfelds isstrahdajums „par schuhpibu", 7. lapp.

[3]) J. J. Janschuls, „Schuhpiba kà sadsihwes sehrga", wina grahmatâ „Въ поискахъ лучшаго будущаго", СПБ., 1893 г., 336. lapp.

pehdigi eesahk schagot — un te slimiba peenem koti nopeetnu weidu.

Slimais sahk beeschi isswemt ehdeena atleekas, schultsweidigâ krahsâ, jeb ari saturam peemaisitas asinis, slimais sahk palikt nemeerigs, sahk muldet, dabun stiprus krampjus.

Pehz neilga laika eestahjas atkal gihbonis, pulksteniski tikko juhtami pa-ahtrinajas, meesas siltums pawairojas, elposchana arween pa-ahtrinajas un eestahjas nahwe.

Ja scho reisi slimneeks atmostas no gihbona, kas koti reti noteek, tad tomehr gruhti glahbt wina dsihwibu, jo winam war usbrukt daudz zitas slimibas: smadzenu eekaisums, plauschu karsonis u. t. t.

Pa leelakai daka nahwe eerodas jau preeksch 48 stundam un ja isweselotos, tad weseloschanàs eet koti lehni uz preekschu.

Ne tikai plauschu karsonis ꝛc. draudè slimneeka dsihwibai, bet wahtis ari dara ruhpes, ihpaschi, kad eesahk puhschnot un kad wehl peemetas rose, tad jau gan behdigi ar slimà stahwokli.

No zilweka organeem wiswahrigakais ir nerwu sistema, kuru sche ihsumâ gribu apluhkot.

Mehs daudz gadijumôs atrodam zilweku nemeerigu, muldoschu, usbudinatu; slimee pat sahk trakot, waj wini ari dabun kramvjus. Ari literaturâ atrodam gadijumus, kur 11—22 deenas pehz apdegschanas slimajam weena puse nomirst, bet pehz daschàm deenam atkal slimà stahwoklis labojas, nomirusè puse atkal atlabojas, slimais spehj pehz pascha gribas kustinat lozekkus —: tad redsam, zik leela wehriba japeegreesch ihpaschi scheem simptomeem (parahdibam).

Ne masak jaeewehro temperatura (siltums), winas zelschanàs un krischana, jo no winas mehs tik eespehjam spreest par slimneeka stahwokli, waj nu winsch labojas waj eet uz slikto pusi.

Peewedischu peemehru is profesora Bilrota klinikas: slimajam temperatura pehz deguma bruhtschu dabuschanas pulksten 10 rihtâ 33,3 gradi, kad slimais tika wannâ masgats, temperatura pazekas uz 37,2 gradeem, bet pehzpusdeenâ jau kriht uz 36,1 grada.

Otrâ rihtâ pahrmehrigs karstums: 39,0 gradu, pulkstenischeem 92 siteeni un wakarâ — nahwe.

Pee deguma bruhzem ari dabun koti zeest rihkle, eelejot karstu gaisu, gasi, slimajam paleek slikti ap duhschu, eesahkas wemschana, izsekas zaureja, plauschu karsonis un slimneeks aiseet bojâ.

Ikkuru katru pahrsteidz tas apstahklis, ka apdeguschee koti ahtri beidzas, un skaidribu sinatnes wihri zereja un zer atrast tik lihkus usschkehrschot un miruschà organus waj nu ar mikroskopu (paleelinataja stiklu) waj ar azim, makroskopisti ispehtot.

Te nu atrodam, ka labà sirds pahrpildita asinim, tàpat smadzenes un wehdera dsihslas. Sarnàs, neerès, plauschôs mehs atrodam eekaisumus, tàpat smadzenu, plauschu plehwês. Leelajâ tuhpka sarnâ redzami weens waj wairak augonischi.

Kad nu organôs mikro- un makroskopisti maz ko war atrast, tad pehtneeki peegreesa wehribu paschàm asinim, un peeschkihra tàm, ne bez eemesla, nahwes zehloni, jo tas nebija saprotams, ka zilweks ar masàm deguma bruhzem neilgâ laikâ mirst, kamehr ar zitàm wainam slimneekeem prahtâ nenahk tik drihz dotees uz winu pasauli.

Jau ilgus gadus atpakaî weena teorija peeschkihra nahwejoscho eemeslu ogku skahbam amonjakam, kursch zaur pahrmehrigu karstumu izzehlees pahreet asinis un tà rada nahwi.

Profesors Kaposi Wihnê atrada pehdejôs gadôs neeru eekaisumu pee zilwekeem, kuri 15—18 stundas pehz deguma bruhtschu dabuschanas bija miruschi un tuhlit tika likti uz sekzijas (sagreeschanas) galdu. Leelako wehribu winsch peegreesa neerem, jo pee slimneekeem winsch eewehroja to, ka slimneeks wairak deenas no weetas nedabuja „nolaist uhdeni", un kad uhdens nedabuja atdalitees no kermena, izzehlàs asinu sagisteschanàs. Un ka schaî gadijumâ meklejama asinu sagisteschanàs, peerahda tas apstahklis, ka pee maseem, bet treschàs schkiras apdegumeem eestahjàs nahwe, lai gan waina uz ruhpigako tika kopta. Tàpat otrs peemehrs pee behrna, kursch otrâ deenâ mira, kad winam meesa ar wahroschu uhdeni bija apbruzinata tikai plaukstas leelumâ.

Kas nu atteezas uz slimibas seku noteikschanu, tad pirmàs un otràs schkiras apdegumu gadijumôs, ja apdegumi tikai naw pahrmehrigi leeli, un slimee naw par daudz masini, smalzini, behrni, weenadi labas zeribas uz isweseloschanos. Treschàs schkiras apdegumi gan bihstami, ihpaschi pee jaunakeem. Un tad ar' uz to jasagatawojas, ka slimiba ilgi war wilktees, ka zilweks pehz wahschu sadsihschanas kluhst par kropli, par slogu ziteem.

Beigàs wehl kahdu wahrdinu par apdeguscho kopschanu.

Wispirms peemineschu tos nelaimigos, kureem pee eerotschu sprahgschanas, pa leelakai daka zaur pascha weeglprahtibu, kà to beeschi ween esmu redzejis Latwijâ pee jaunekleem, gihmis teek sabojats ar degoschu pulweri, kur neween azis un deguns naw taupiti, bet gihmê eespeeschas pulwera graudi un winus ar labako gribu newar wairs dabut lauka, un tà zilweks dabun uz laikeem peeminu par sawu weeglprahtibu. Profesors Hebra eeteiz lihdzekli pulwera graudu aizdzihschanai — sublimatu 1:100, bet ar kuru tikai ahrsts war rihkotees. Sublimats ahdu pataisa jehlu, un nu tikai eespehjams nokasit pulwera graudus.

Beigdams sawu apzerejumu, pasneedzu zeen. lasitajeem kahdas pamahzibas. Pee otras schkiras apdegumeem wiseeteizamakais uzdurt tulsnu, lai gan tautâ teikts, lai nedur, bet tulsnu pahrdurt wajaga tà, lai plehwe apklahtu jehlo weetu, un wahti turot weenmehr tihru, waina sadzihst bez puhschnoschanas. Pee apdeguma bruhzem sekoschais lihdzeklis wiswairak teek leetots:

Rp. Ol. lini
Aqua Calcis aa part. aequales. Ds.

Scho schkidrumu uzlej uz tihras lupatas un tad apklahj wahtis, un pee tihras lupatas mainischanas wezà eepreeksch jasaklapè ar scho schkidrumu, jo war buht peekaltuse pee wahts, un zaur pahrsteidzigu norauschanu wainu war tikai paleelinat.

Otris lihdzeklis sekoschs:

I.	II.
Rp. Resorcin 10,0	Rp. Dermatol 3,0
Aq. destillata 200,0 Ds.	Vaselini 30,0 M. f. ungt. Ds.

Ar resorzina (I) atschkaidijumu nomasgà ar tihru daudz maz tihribas eewehroschanas wainas ahtri sadzihst.

Pee leelàm deguma bruhzem profesors Hebra eeteiza wannas, kuràs eerihkota gulta „un slimneeks tur usturas deen' un nakti, bez isnehmuma." Uhdena siltums no 32—34 gradi pehz Zelsija. Slimneekam teek aistaupitas sahpes, pee apsehjumu pahrmainas, asinoschana; ja peekaltuscho apsehjumu gruhti nonemt, tad gulta nekad tihra newar buht, jo wahtis arween puhschno un rada otrkahrt leelu smaku. Bet uhdeni wainas weenmehr tihras, un slimneekam weenmehr wairak zeribas uz isweseloschanos, jo infekzijas (lipigas) slimibas, kà rose un zitas, jau atkriht nost, kur gultâ esot winas ahtri war peemestees. Ari kopejeem weeglaki, jo naw wis weeglas deenas kopt tahdu slimneeku.

Nemaz negribu eelaistees uz pretrunam, ka tas neeespehjams isturet deen' un nakti uhdeni, bet kliniku slimneeku wehstures to peerahda. Tà man weens gadijums sinams, kur profesors Hebra weenu tahdu saturejis wairak kà 300 deenas wannâ — un slimneeks kluwa wesels!

Pee kopschanas leela wehriba jaleek uz sarnam, jo zaur augoneem sarnâs slimais war eet bojâ, un tà tad pirmàs 3 nedelas wajaga dot schkidru ehdeenu. Un ja slimajam buhtu zeets wehders, tad jau tik greestees wislabak pee ahrsta, bet ne pascheem rihkotees pehz mahtischu padomeem, kuras zitadi war jau buht gudras, bet scheit peepildito sakams wahrds: „gudram gudra nelaime".

Jauns lihdzeklis pret diloni.

„Wiener Medicinische Blätter" sino par kahda Sweedru fabrikas ahrsta Derm'a eewehrojumeem fabrikâ izgatawojot koka zelulozu ar natrona sahrma palihdzibu. Schis fabrikas strahdneeki ar plauschu tuberkulozas sihmem drihzâ laikâ izweselojotees. Schim eewehrojamam gadijumam Derms peegreezis wehribu. Winsch saweem slimneekeem eeteizis, lai katru deenu kahdu laiku pawadot fabrikâ, kur, kà redzams, gaiss ir ar weseligeem twaikeem, kas zekas zaur koka apstrahdaschanu ar stipra natrona atschkaidijumu. Winsch teiz, ka pat slimneeki, pee kureem diloni bija leelisti attihstijees, izweselojuschees tahdâ mehrâ, ka tee eeslatami par pawisam izdzeedinateem. Eewehrojumi katrâ sinâ interesanti.

Jaunmodes schuhpulis.

No Anglijas nahk preeziga wehsts, — preeziga ar maseem behrnineem swehtiteem familijas tehweem, sewischki tahdeem, kuri nemihl, ka winus meegâ trauzè, proti: tur izgudrots schuhpulis, kuru newajaga wis ar rokam schuhpot, bet to schuhpo sewischki elektrizitates waj petrolejas motors. Tà tad — tiklihdz behrns eebkaujas, paspeed tik podsinu un schuhpulis sahk kustetees. Waj tas naw jauki?! Tee no zeen. lasitajeem, kuri schaî sinâ ne masumu zeetuschi un wehl zeesch no trauzetàs naktsgukas, tee, bez schaubam, mehginàs scho jaunmodes schuhpuli zik ahtri ween eespehjams eegahdatees.

ſawâ neſawaldibâ, iſſchkehrdibâ, patwaribâ, ziniſmâ," ſaka doktors Forels, „par to war ſpreeſt tikai tahds, kam paſcham gadijees ſadurtees ar ſcho kaunumu[1])."

Kà redſams, ſchuhpibas apkaroſchana ir zihna, pee kuras nepeezeeſchami japeedalas wiſai ſabeedribai. Labakee domataji wiſâs walſtis ſen atſinuſchi ſcho nezeeſchamibu. Now gandrihſ neweenas ſemes, kur zihna pret ſchuhpibu ſchuhtu eekahrtota leelakâ waj maſakâ mehrâ. — Tagad pahreeſim uſ zihnas lihdſekleem. (Turpmak wehl.)

Dſiao-dſchou oſta un Schan-dung prowinze.

No cand. phil. orient. P. Schmidta (Pekingâ).

(Beigas.)

Schan-dung prowinzê ir iſnihzinati wiſi meſchi un pat kalnôs ir nozirſti pehdigee kozini. Seme, kas tik beeſchi ir apdſihwota ar kaudim, ir jau gluſchi ſaudejuſe ſawu dabiſko iſſlatu. Sewiſchki gar kanali un ziteem ſatiſſmes zeleem ir tik daudſ pilſehtinu un zeemu, ka wiſs apgabals iſſkatas kà weena pate milſiga pilſehta, kas tik ar dahrſeem ir ſchkirta wairak dakâs. Weetejee augi paſtahw gandrihſ tik no labibas, augłu kokeem un ziteem ſtahdeem, kas no kaudim teek kopti. No kokeem buhtu peeminams oſols, no kura lapam barojas ſawadi ſihda tahrpini. Winu ſihds ir gan ſliktaks par maulberu tahrpinu ſihdu, bet iſnahkot daudſ lehtaks. Meſcha ſwehri ir jau gandrihſ pawiſam paſuduſchi un ſemes ſihkâs daliſchanas dehł ari mahjas lopu te ir gauſchi maſ. Gruhti atraſt Kinâ tahdu prowinzi, kur ſamehrâ buhtu tik daudſ aramas ſemes, kà ſche. Kas ſihmejas uſ mineralu bagatibu, tad tik weena Jün-nan prowinze walſts deenwidus reetumôs ſchaî ſinâ pahrſpehj Schan-dungu. Leels daudſums ſche ir akmena ogłu, bet beſ tam ſche ir ari dabujami ſelts, ſudrabs, dſelſs, ſehrs, ſalpetris, dahrgi akmeni; pat maſus dimantus ſche wehl atrodot. Pee prowinzes ſwarigakàm iſwedamàm leetam peeder ſihda audumi, glahſes iſſtrahdajumi un ſalmu pinumi.

Pee ſchahdeem laimigeem apſtahkleem Schan-dungâ netruhkſt ari ſawas nelaimes. Zaur prowinzi tek upe Huang-hô, kura ar ſaweem pluhdeem daſchreiſ apſedſ leelus ſemes gabalus. Tur klaht wehl nahk leels ſauſums, pahrlezigs leetus, kruſa un ſiſeni. Schahdu gadijumu neiſbehgamàs ſekas arween ir bads, kas praſa tuhkſtoſchus un atkal tuhkſtoſchus upuru. Bet breeſmigaki par badu te ir ſtrahdajuſchi tà ſauktee Tai-ping un Nien-fei dumpineeki. Weſelas pilſehtas wini ir iſpoſtijuſchi lihdſ pamateem, apkahwuſchi eedſihwotajus un nolaupijuſchi mantas. Bet pee Schan-dungas łauſchu beeſuma ſchahdi robi ir warejuſchi atkal drihſ ween iſpildites.

Schan-dunga, kà jau teikts, ir weens no klaſiſkeem Kinas apgabaleem, no kura daſchu labu pilſehtu, kalnu, upi un eſeru mehs jau ſaſtopam wiswezakâs Kineeſchu kronikâs. Netahłu no Jen-dſchou pilſehtas atrodas pilſehtina Zü-fou, Konfuzija dſimtene. Winam par peeminu tur ir uſzelts lepnis templis, ſkaiſtakais no tahdàm ebkam Kinâ. Uſrakſtus tur tahda no weſkeem diweem gadu tuhkſtoſcheem. Netahłu no tempła ſtahw kahds łoti wezs zipreſes koks, kas, kà teek ſtahſtits, esot ſtahdits no paſcha Konfuzija. Zilis wezakais wehl glabà kà leelus dahrgumus tahdus traukus, trijkahjus un manuſkriptus no leelà prahtneeka. Kad Tai-ping dumpineeki uſwareja Zü-fou pilſehtu, Konfuzija templi wini atſtahja gluſchi neaiſſkahrtu; dabujuſchi ſinat, ka pilſehtas galwa ir no Konfuzija zilts, wini to atſtahjuſchi dſihwu, gluſchi pret ſawu paradumu. Pilſehtas tuwumâ atrodas neween Konfuzija, bet ari daſchu łoti wezu keiſaru kapi, no kureem, t. i. keiſareem, daſchi dſihwojuſchi wehl preekſch ſlawenà prahtneeka laikeem. Zitâ weetâ atrodotees kahda weza aka ar wahrdu Dao, t. i. laupitajs, kuras uhdeni, pehz Kineeſchu ſtahſteem, ſliktà noſaukuma dehł Konfuzijs nekad naw dſehris. Ne wiſai tahłu no Zü-fou ir ari Menzija dſimtene, ſlawenakà no Konfuzija mahzekleem. Abu ſcho wihru pehznahkami ir ſche wehl uſturejuſchees lihdſ muhſu deenam. Ar ſchàm diwàm ziltim wezuma ſinâ newar mehrotees neweena no muhſu leelkungu ziltim Eiropâ.

Schan-dungas prowinzes galwas pilſehta ir Dſi-nan-fu, werſtis 6 no Huang-hô atſtatu. Wina ir glihtaki buhweta un teek tihrigaki uſtureta, nekà tas pee Kineeſcheem paraſts. No eedſihwotajeem ſkaita kahdus 15,000 mohamedanus un warbuht ne daudſ maſak kriſtigus.

Ihſtais tirdſneezibas un wiſas kuſtibas zentrs prowinzê ir Wei-ſien pilſehta. Jau tagad wina daſchâ ſinâ ir preekſchâ prowinzes galwas pilſehtai un beſ ſchaubam nahkamibâ ſpehlès eewehrojamaku lomu. Par abu pilſehtu eedſihwotaju ſkaitu naw nekahdu droſchu ſinu. Pehz weena (Matuſowſkis, 1888.) ir Dſi-nan-fû 200,000 un Wei-ſienâ 250,000 eedſihwotaju, kamehr otris (Armſtrongs, 1896.) ſkaita pirmajâ 515,000 un otrajâ 100,000. Treſchais (Der oſtaſiatiſche Lloyd, 1897.) turpretî rehkina uſ Dſi-nan-fu tik 100,000 dwehſełu. Leelakas neſaſkanas wairs newar eedomatees.

Preekſch Eiropeeſchu tirdſneezibas ir ſche no leela ſwara Jen-tai oſta puſſalas ſeemełôs, apmehram paſchâ kraſtu widû, — kura ir wairak paſihſtama ſem ſemes mehles noſaukuma Dſchi-fou jeb Tſchi-fu, uſ kuras atrodas jaunà pilſehta. Oſta preekſch Eiropeeſcheem tika atklahta 1858. gadâ un no ſcha laika maſais zeems Jen-tai ir palizis par leelu pilſehtu. Oſta pehz dſiluma ir łoti laba, bet naw aiſſargata no wehtram, kas ſinamôs laikôs te ir łoti ſtipras. Tad no ſemes puſes Dſchi-fou pilſehtai naw nekahdu lahgu ſatiſſmes zełu, un daudſ apkahrtnes kalnu un leju dehł ari dſelſszełu buhwet ſche naw tik weegla leeta.

Eepaſinuſchees ar paſchu Schan-oung prowinzi, mehs tagad pahreeſim uſ mineto Dſiao-dſchou oſtu. Tureta wina teek par leelako un labako wiſâ Seemeł-Kinâ. Pehz dſiłuma winâ war eebraukt wiſleelakee kugi un ikkurâ laikâ. Wehtras no juhras puſes oſtu neaiſker un no ſemes puſes ta ir ſargata no kalneem, pee kam wina wehl ir gandrihſ gluſchi brihwa no miglam. Oſta ari łoti noder ſtrategiſkeem (kara) noluhkeem un ir neween weegli apzeetinama, bet ari lehti apgahdajama ar akmena oglem, kuru raktuwes neſtahw no tureenes wiſai tahłu. Ir uſſtahdits kahds łoti eewehrojams projekts: buhwet dſelſszełu no Dſiao-dſchou uſ Wei-ſien, no kureenes winu waretu turpinat lihdſ Dſi-nan-fu. Ar to ſchì oſta paliktu par wiſas apkahrtnes tirdſneezibas widus punktu un Dſchi-fou tuhlin ſaudetu ſawu noſihmi.

Dſiao-dſchou lihzî eetek no ſeemełeem kahda leelaka, laiwam brauzama upe. Preti ſtahwoſchâ juhrâ eetek otra tahda pate upe no deenwideem. Abas ſchis upes ir ſaweenotas ar weenu kanali, tà ka no minetàs oſtas ar laiwu war ſaſneegt ari otru juhru. Jau keiſars Kang-ſi (1662. lihdſ 1723. g.) bija nahzis uſ tàm łoti pareiſàm domam, ſcho zełu darit brauzamu ari preekſch dſchonkam. Schis darbs gan tika eeſahkts, bet palika nepabeigts.

Pee Dſiao-dſchou oſtas atrodas pilſehta ar wahrdu Dſiao-dſchou-fu, kura ſenôs laikôs ſtahwejuſe pee juhras un weduſe eewehrojamu tirdſneezibu. Daſchi pehtneeki domà, ka ari Arabeeſchi 9. gadu ſimtenî pehz Kriſtus ar ſaweem kugeem ſaſneeguſchi ſcho pilſehtu, kas preekſch wineem bijis augſtakais punkts Kinas ſeemełôs. Bet oſtas noſihme krita, kad 1292. gadâ Chubilai-chans atwehra Keiſara kanali. Bet beſ tam Dſiao-dſchou-fu pilſehtas kriſchanai ir wehl kahds eemeſls. No peeſehrejumeem juhras kraſts arween ir wirſijees no winas tahłaku un tagad — winas kugu peeſtahtne ir jau 18 juhras juhdſes atſtatu. Peeſehreſchanu łoti paweizina kailee kalni, kur jau pehdejàs meſcha atleekas ir galigi iſnihzinatas.

Beigſchu ar ſlawenà Kinas apraſtitaja geografa fon Richthofena wahrdeem, ko winſch par ſcho oſtu iſſaka preekſch kahdeem 30 gadeem. „Dſiao-dſchou oſtas atwehrſchanâ un noderigu dſelſszełu eeweſchanâ ſtahw Schandungas bagato ogłu ſlahnu nahkamiba. Dſchi-fou pilſehtâ iſlikteem kapitaleem, ſinams, ar to jaeet bojâ. Bet pee Dſiao-dſchou oſtas nometotees, ja mehs ſkatamees pahri par tagadibas ſchauràm robeſcham, ahrſemneekeem tomehr zełas tahds labums, ar kuru ſamehrâ minetais ſaudejums pawiſam paſuhd. Kaut ari Kinas zelſchanàs turibâ, iſglihtibâ un ruhpneezibâ, kà leekas, ſtahw gluſchi pretî Eiropas intereſem, tad tomehr winai, apſtahkłu ſpeeſtai, reiſ janoteek, kadehł ahrwalſtim pee laika ir jagahdà nodroſchinat, zik ſpehjams ſawus peknas awotus".

Apſkatot paſchu pehdejo laiku Kinas wehſturi, newar wehl ſpreeſt ne par kahdu zelſchanos. Tàs progreſa ſihmes, kuras te war uſrahdit, teek wehl uſſwehrtas no ſemes ſaudejumeem, kas atkal leezina par walſts eekſchejo neſpehjibu. Atnemtas ir Kinai deenwidôs Tonkinga un Annama un lihdſ ar to ir ari ſaudeta wiſa Kineeſchu Deenwidus juhra. Seemełôs ir atkituſchi Uſuri apgabals un Koreja, zaur ko Kina atkal ir noſchkirta no Japanu juhras. Suduſe, kà ſinams, buhtu ar' Liao-dung puſſala, ja Kreewija un zitas Eiropas leelwalſtis ſche nebuhtu Kinu aiſſtahwejuſchas. (Port-Artura uſ ſchis puſſalas tagad Kreewu rokâs. Tà tad wehl ſtiprakâs nekà Japanu. Red.) No ſalam Liu-Kiu jau agraki pahrgahja Japanu rokâs un tagad tàm ſekoja Formoſa ar Peſkadoru ſalam. Bet ari jau pee paſchas Kinas ſerdes ſahk rahditees ſadrupſchanas ſihmes. Jau ſenaki Portugaleeſchi ir nodibijuſchees uſ Makao ſalas pee paſihſtamàs Kantonas pilſehtas. Bet daudſ ſwarigaka par Makao ir Angkeem atdotà Hong-kongas ſala turpat tuwumâ. Ja nu tagad Wahzeeſchi noſtiprinas Dſiao-dſchou oſtâ par ko naw jaſchaubas, tad tas atkal ir weens ſolis drupſchanà uſ preekſchu, ar proti tahds ſolis, kas tuwojas paſchai galwas pilſehtai.

Bet pilnigi Dſiao-dſchou noſihmes mehs newaram ſapraſt, ja ne-eewehrojam Eiropas leelwalſtju intereſes par Kinu, jo zik tahłu kriht Kinas paſchaiſſtahweſchanàs ſpehja, par tik atkal ſche zełas Eiropas walſtju eeſpaids. Sem Frantſchu waldibas, kà ſinams, tagad ſtahw Tong-kinga, kadehł ari winu intereſes wiſpirms kriht uſ Teenwidus-Kinu. Ari Angłu tirdſneezibas zentrs auſtrumôs ir minetà Hong-konga pee Kantonas, bet weenkahrt jau Frantſcheem uſ ſchejeeni ir dabiſka preekſchroziba un otrkahrt ſwarigaka par ſchejeeni ir Angkeem tahłu kugojamà Jang-dſi-dſiang (Jang-tse-kiang) upe ar ſawu bagato apkahrtni. Schaî apgabalâ ir jau wairak pilſehtas atklahtas Eiropeeſchu tirdſneezibai, no kuràm pirmà weeta peeder Schang-hajai, kur jau Angki, war ſazit, juhtas kà ſawâs mahjâs. Pehdejâ laikâ Kinâ arween wairak ſahk iſplatitees Wahzu prezes, kadehł ari Wahzija ſche gribetu kaut kur noſtiprinatees. Speeſtees ſtarp teem apgabaleem, uſ kureem jau Angki un Frantſchi ir azis metuſchi, winai naw nekahdas intereſes, tà tad paleek pahri Seemeł-Kina. Jo nu tahłaku Wahzija dodas uſ ſeemełeem, jo brihwaki war Anglija rihkotees uſ Jang-dſi-dſiangas, kadehł Dſiao-dſchou eenemſchana no Wahzeeſcheem naw Angłu intereſem nebuht pretî.

Wairak un dabigaki par zitàm Eiropas walſtim ir muhſu tehwijas Kreewijas intereſes ſaiſtitas ar Kinas intereſem, jo muhſu robeſchas wairak kà uſ 8000 werſtim ſakriht ar Kinas robeſcham, kuras turklaht naw wis kahdu tahłu koloniju, bet tàs paſchas leelàs un neſchkirtàs Kreewijas robeſchas. Tad mums ar Kinu ir wehl kopigas etnografiſkas intereſes, jo daſchas tautas ſtahw pa dakai ſem Kreewu, pa dakai ſem Kineeſchu wirswaldibas. Kreewu wehſturei jau no paſcha ſahkuma ir ſakars ar tahłajeem auſtrumeem, kad wehl Reetuma-Eiropâ Mangin un Katai — ſenee Kinas noſaukumi — peedereja pee teiku walſts. Neſkatotees uſ wiſu to Kreewijas intereſes ir ſche tomehr gruhtaki noteizamas, nekà Anglijas un Franzijas. Reetumôs un ſeemełôs ſche Kreewijai ſtahw pretî Tibetas un Mongolijas tukſneſchi. Paſchu auſtrumu robeſchas gan ſtahw kopâ ar trekno Mandſchuriju, bet ſche wehl tomehr naw daudſ eedſihwotaju, tà ka Kreewu tirdſneezibâ pirmo weetu eenem Seemeł-Kina.

Lai nu Wahzija eenem waj ne-eenem Dſiao-dſchou oſtu, bet leela noſihme nahkamibâ winai buhs wiſadâ ſinâ.

No eekſchſemes.

a) Waldibas leetas.

Par Rigas paſta un telegrafa apgabala pahrwaldes preekſchneeku eezelts lihdſſchinejais tahda pat amata iſpilditajs Irkutſkâ — walſtspadomneeks Pawlows. (W. W.)

Widſemes gubernas waldes 1. nodaḷas wezakais ſekretars, galma padomneeks Ruſchewſkis ſlimibas dehł uſ paſcha luhgumu — ar mundeeru — atlaiſts no deenaſta. (W. G. A.)

Zehſu aprinka 2. eezirkna ſemneeku leetu komiſars Zarenko uſ paſcha luhgumu pahrzelts tahdâ pat amatâ uſ Werawas aprinka 2. eezirkni.

Walmeeras aprinka 1. eezirkna ſemneeku leetu komiſars Sobolewſkis uſ paſcha luhgumu pahrzelts tahdâ pat amatâ uſ Walmeeras aprinka 2. eezirkni.

Walmeeras aprinka 2. eezirkna ſemneeku leetu komiſars Katajews deenaſta labâ pahrzelts tahdâ pat amatâ uſ Walmeeras aprinka 1. eezirkni.

b) Baltijas notikumi.

30. auguſta ſwehtiſchanas waj neſwehtiſchanas leetâ mums peeſuhtiti iſ Kurſemes daſchi juridiſki peepraſijumi. Beſ tam ari „Düna-Zeitung'as" ſch. g. 35. numurâ parahdijees par ſcho deenu kahds f. B. raſkſts, kas muhs peeſpeeſch muhſu zeen. laſitaju labâ runat kahdus wahrdus. „Düna-Zeitung'as" eeſuhtitajs aiſrahda wiſpirms uſ to, ka ſemneeku leetu likumi, kuri dahwà Kurſemes ſemneekeem brihwibu, eſot no Keiſara Aleksandra I. paraſtiti Zarſkoje Selâ 1817. g. 25. auguſtâ un newis 30. auguſtâ, kadehł ari wiſu Kurſemes kalendaru peeſihmes, ka 30. auguſtâ eſot Kurſemes brihwlaiſchanas deena, nedibinajotees uſ pateeſibu un eekłuwuſchas kalendarôs tikai zaur pahrſkatiſchanos. Neweenâ luteranu un katołu baſnizâ, ne Schihdu ſinagogâ neturot ſchinî deenâ deewkalpoſchanu. Wiſa ſchis deenas tagadejà ſwehtiſchana paſtahwot tik tai parahdibâ, ka — wairak weetâs uſ laukeem ſtrahdneeki atſakotees no darba, atſaukdamees uſ nepareiſo kalendara peeſihmi, lai gan taiſni tad eſot leelakais darba laiks. Weſelus 40 gadus nu gan ſchi deena bijuſe walſts ſwehtku deena, kà Waldoſchà Keiſara wahrda deena, bet lihdſ ar Wina Keiſariſkàs Majeſtates Nikolaja II. waldibas ſahkumu wahrda deenas ſwineſchana pahrgahjuſe uſ 6. dezembri, tadehł eſot wehlejams, ka waj nu Kurſemes gubernas walde iſlaiſtu ſewiſchku ſludinajumu un iſſtaidrotu, ka ſchi deena (30. auguſts) naw ſwehtku deena, jeb atkal zenſuras walde neatłautu kalendarôs drukat nepareiſas ſinas. Wairak meerteeſneſchu un pagaſta teeſu ſpreedumôs un aprinka poliziju rakſtôs ſchi leeta gan jau daſchôs apgabalôs iſſchkirta. Pilſehtâs ſcho deenu nekur neſwehtijot. Sinams, tà raſta eeſuhtitajs peebilſt, tam newarot buht nekas pretim, „ka darba deweji un darba nehmeji, t. i. kungi — ſaimneeki un kalpi brihwprahtigi weenojotees, waj nu 25. waj 30. auguſtâ nekahda darba neſtrahdat, kà to jau tagad daudſ muiſchas ihpaſchneeku un ſaimneeki aiſ weza paraduma darot..."

Schee wahrdi mums leekas buht wiſſimpatiſkaki, ſewiſchki ja winus ſtahdam pretim raſkſta gala wahrdeem, kur teek apgalwots, it kà buhtu mehginats 30. auguſta ſwehtiſchanai peedot 1. maja noſihmi un iſleetot ſcho gadijumu rihdiſchanas un muſinaſchanas runu tureſchanai (mit der günſtigen Gelegenheit zu Hetz- und Brandreden).

„Düna-Ztg'as" „łoti zeenitais" eeſuhtitajs war mums droſchi tizet, ka 30. auguſta ſwineſchana zehluſes un paſtahw tikai aiſ dſiłi ſajuſtàm Kurſemneeku pateizibas juhtam pretſawu neaiſmirſtamo Waldneeku, kurſch ar weenu ſpalwas wilzeenu dahwaja wineem ſelta brihwibu un wiſu, wiſu, kas ſem ſchi wahrda ſaprotams! Ja „D-Ztg'as" eeſuhtitajs f. B. buhtu [illegible] ſwineſchanai [illegible] Latweeſchus tà neapwainotu. Ari no Jelgawas [illegible] alaſch noturetas deewkalpoſchanas ſcho brihwlaiſchanas ſwehtku dehł tas, kà rahdas, neka neſin. — Sirds Kurſemneeka gods! Un kad Kurſemneeku ſirds pretojas uſſkatit ſcho deenu, ſcho Keiſara Aleksandra I., Aleksandra II. un Aleksandra III. wahrda deenu par weenkahrſchu nedełas deenu, tad — mehs to ſaprotam, to zeenam un par to preezajamees, ka Latweeſchôs uſglabajas weenmehr dſihwas pateizibas juhtas, ſcha tikuma, kuru paſaulê daudſ wis newar ſaſtapt. — Lai uſſkatam tik ſirmgalwja waj mahmulinas azis, kad nahk reiſ runa par — brihwlaiſchanu! Kahda dſihwiba, kahds preeka ſtars ronas tad ſcho wezo Latweeſchu azîs! Wezàs, trihzoſchàs rokas ſaleekas paſchas no ſewis aiſluhgſchanâ par augſtſirdigà Keiſara debeſu walſtibas meeru un luhpas tſchukſt: „Lai Deews Wina dwehſelei ſchehligs! Nebuhtu Wina, kur un kas juhs, jaunee, tagad buhtu!"

Eeſuhtitajs f. B. gan ſako, ka eſot jau ari daſchas zitas tik pat eewehrojamas peeminas deenas Kurſemes wehſturê, kà brihwlaiſchanas deena . . . Ne, tik noſihmigas preekſch mums, Latweeſcheem, nu gan zitas deenas wis nebuhs, jo kà jau minets, mehs tik waram no ſirds-wehletees, kaut Kurſemes Latweeſchi nekad neapniktu Kreewijas augſtſirdigà zara Aleksandra I. peeminas deenu ſwinet un uſturet uſ behrnu behrneem dſihwas ſchis pateizibas juhtas pret Kreewijas waldineekeem, no kureem un zaur kureem ween tik Latweeſcheem wiſi labumi nahkuſchi!

Schahdas domas iſteizàm jau pehrn pehz 30. auguſta 37. numurâ rakſtidami ſekoſcho: „Kurſemê 31. auguſtâ wairak weetâs, kà peemehram Jelgawâ, Kuldigâ un wehl zitur, ar leelu ſajuhſmibu ſwineja brihwlaiſchanas ſwehtkus. Ta ir laba ſihme, ka Latweeſchi prot zeenit brihwibu. Tà godam un ſwinigi pawadidami leelo brihwlaiſchanas deenu, Latweeſchi iſpilda zilwezes mihkotaja nelaika Aleksandra I. wehleſchanos, kurſch teizis, ka winſch wehletos, kaut ſcho deenu Latweeſchu tauta alaſch paturetu mihkâ peeminâ un ſwinetu. Tas ir notizis. Latweeſchi ſin, ko tee ar brihwibu mantojuſchi, ſin zeenit ſcha leelà wahrda noſihmi, aiſ pateizibas no ſirdsdibena peeſleedamees Leelradam Kreewijai, neaiſmirſdami, ka to brihwibas ſahrtà gaiſma uſſwihda auſtrumôs, no kureenes tee alaſch paraduſchi ſagaidit wiſu, kas tos atweeglina, pazilda. Tapehz wini ari uſtizas ſcheem labuma neſejeem auſtrumeem."

Krona muiſchu ſemneeku leetà iſſludinats nupat ſekoſchais eewehrojams waldoſchà ſenata ſpreedums: lai gan Baltijas gubernâs krona ſemneeku agrarleetu waditaja ir domenu walde un winas rihziba ſchaî ſinâ naw zitadi pahrraugama (kontrolejama), kà tikai adminiſtrativâ kahrtâ, tad tatſchu tas neatteezas uſ ſemes mantojumu pehz nahwes. Sche mireja mantu un lihdſ ar to ari ſemes gabalu manto wina likumigee mantineeki. Un tahdus war iſſinat newis domenu walde, kà adminiſtrativa waldibas eeſtahde, bet weenigi tikai peenahzigà teeſa. Tadehł, kad ari domenu walde buhtu mahjas u. t. t. pehz mireja nahwes nodewuſe warbuht kahdam zitam un newis wina likumigam mantineekam, tad zaur to teeſas ſpreedums nemaſ neſaudè ſawa ſpehka, ka ſemes gabals janodod likumigam mantineekam. Domenu waldei tà tad turpmak jano-

[1]) Conrad's Handwörterbuch der Staatswissenschaften, Trunksucht, IV, 283. lapp.

galdâ, ko teesa par likumigu mantineeku atsihst un kam wina nolemj nodot aktis un kontraktus.

Widsemê, kà „N. W." sino, esot kahdas 700 semneeku mahjas, kuràm pahri par 40 dahldereem semes wehrtibas jeb zaurmehrâ 300—600 puhrweetu semes, rehkinot zaurmehrâ dahlderi ap 2½ desetinu leelu, un kahdas 9000 wideja leeluma semneeku mahjas, kuràm ir 20—40 dahlderu jeb 150—300 puhrweetu semes.

Jaunpili (Widsemê) 8. februarî peedsihwojàm laizigu konzertu lihdz ar teatra israhdi. Nesin, kà tas ir, tomehr mums pret to, ko paschi waram, weenmehr aisspreedumi: sweschneeki, tee war — pilsehtneeki, tee spehj — ko mehs! — Ja kahds ar schahdeem aisspreedumeem scho isrihkojumu apmeklejis un tam ir bijuse sapraschana, tad tas sewi gan buhs nokaunejees. — Konzertâ wisas dseesmas tika ar tahdu weiksmi un juhsmibu nodseedatas, ka atstahja neisdsehschamu eespaidu. Sewischki daili krahsojàs alta balss. Ne-esam us semem tahdas dseedaschanas dsirdejuschi. Sirsnigi par scho wisu japateizas dirigentam K . . . . kgm, kas nebija nekahdu puhku taupijis, lai isrihkojums jo teizami isdotos. Ari teatrs, ja neskatas us weeglo ludsinu, muhs koti apmeerinaja . . . Pateizamees un — zeram! Cenahkums nolemts weetejai draudses skolas bibliotekai par labu.

M. —

Baunu un Mihlites pagasti (Walmeeras apr.) saweenoti weenâ pagastâ, kursch turpmak sauzams par Baunu pagastu. (W. G. A.)

Unguru un Daibes pagasti (Walmeeras apr.) saweenoti weenâ pagastâ sem nosaukuma Unguru pagasts. (W. G. A.)

Wainischu pagasta (Walmeeras apr.) pagasta wezakà palihgs Andrejs Golwers, kà „Widz. Gub. Aw." lasams, us Widsemes semneeku leetu komisijas spreeduma pamata administratiwâ zeltâ galigi atzelts no amata.

Jaun-Bebru (Rigas apr.) pagasta waldei, kà „Widz. Gub. Aw." sino, atkauts Jaun-Bebru wezajâ pagasta namâ atwehrt lauku apteeku.

Widsemes epileptiku (ar krihtamo kaiti sastrguscho) un wahjprahtigo kopeju beedribai atkauts Ahraischu draudsê dibinat ahrstetawu.

No Plateres-Taurupes. Pehz ilgaka laika, kur muhsu pusê nebija nekahda sewischka jautribas un laika kawekla isrihkojuma bijis, weetejà inteligenze sadomajuse israhdit 22. februarî pagasta namâ muhsu pasihstamàs rakstneezes Aspasijas „Saudetàs teesibas". Schi luga peeskaitama, bez schaubam, pee winas kreetnakàm, sparigakàm un wairak eezeenitàm, kadehl esam pahrleezinati, ka schis isrihkojums warbuht wehl pahrspehs isrihkotaju zeribu un ispelnisees pilnu un wispahrigu publikas peekrischanu, lihdz ar ko isrihkojuma waditajeem buhs dots pamudinajums nenogurt un strahdat jo projam schahdejadi tautas isglihtibu weizinot. — Pehz teatra buhschot balle pee kreetnas musikas. — Jaunà pa-audse jau tagad naigi ween sagatawojotees us isrihkojumu. Wehrotajs.

No Jurjewas. Kà weetejais „Wahzu laikraksts „Nordlivl. Ztg." sino, tad tur apzeetinatas schinis deenâs 3 personas, kuras mehginajuschas ismainit dihwainu selta imperialu, proti [illegible] „50" us pusrubla bijuse nulle isdsehsta un preekschâ peelikts jauns skaitlis „1", lai tahdejadi isnahktu „15". Un tà ka nu laudis skatas wairak tik us „zipareem", un pusrublis bijis apseltits, tad ahtri usskatotees tas ari isskatijees pehz imperiala. — Waj scheem kungeem Jurjewâ jau agraki isdewees laudis ar schahdu naudu peekrahpt, tas naw sinams, bet Walmeerâ gan isteesata 27. janwarî Rigas apgabala teesas kriminalnodaļas sehdê prahwa pret kahdu Karli Jegeri, kursch mehginajis wairak weetâs isdot imperialus, no — 25 kapeiku gabala pagatawotus. Weenu no teem Pozeema pagasta Swirgsdu krogâ otro Seemswehtku deenâ bufetschiks ari peenehmis, bet kad pahri nedeļas wehlak Karka Jegera kalps Balzers gribejis atkal schahdu pat dihwainu naudas gabalu ismainit pee kroga atrodoschâ bodê, tad jau ari tas bijis — „krapts!" zeeti, jo tur jau tahdu naudu pasinuschi. — Tà ka nebija peerahdams, ka Jegers buhtu stahwejis kaut kahdâ sakarâ ar naudas wiltotajeem, tad teesa peemehroja schim gadijumam soda likumu grahmatas 567. panta otru daļu, kur runa par wiltotas naudas isdoschanu krahpschanas noluhkâ un nospreeda Karlim Jegerim 2 mehneschi zeetuma.

No Werawas apgabala. Kà „Olewikam" is Anzenas sino, tad tur nesen kahda 13 gadus weza meitene dsemdejuse — trihnischus: weenu sehnu un diwas meitenes. Behrni un mahte esot weseli. Weenigais, ko waretu peesihmet, buhtu tik tas, ka behrnini koti sihzini meesâs. — Pehrnruden sinoja mums par tam lihdzigu atgadijumu is zita Widsemes apgabala, kur kahda zita, ari 13 gadu wezs skukis, tapuse par mahti.

No Jelgawas. Ja scheejeenes awischu sinotaji rakstitu saweem laikraksteem wisu to, kas sche atgadas, tad laudis drihsi ween winus waretu eestatit par pesimisteem, tik druhmas un weenmuligas norit muhsu deenas: tàs it wisas koti tumschas ainas, kuras sadsihwe un apstahkli pee mums rascho . . . Ugunsgrehki sahkuschi muhs atkal reisi wisai beeschi peemeklet. Tà aispagahjuschâ nedeļâ dega trihs deenas no weetas. Deemschehl diwas gimenes schinî gadijumâ saudejuschas wisu sawu neapdroschinato mantibu un tà nu atrodas leelakaja postâ. — Schehl, ka sem schahdeem pee mums waldoscheem apstahkleem daschas beedribas newihscho laudim zitu neko sarihkot, kà tikai dantschus un atkal dantschus: dejo „mahmulinâ", dejo „Palihdsibas beedribâ", dejo „Saulê". Pehdejà, kura, ka dsird, Rigâ saudejuse wisu „sposchumu", bija sawu darbibas lauku pahrzehluse us Jelgawu, sahkdama sche tik spehzigi rihkotees, ka dejoja katru nedeku diwas deenas no weetas: sestdeenâs un swehtdeenâs (!!!). Schahdas sahtibneeku „balles" notika neapkurinajamâs telpâs, pahrschi lehkaja sobus sakoduschi un alus schee atturibas apustuli, kà melsch, istukschojuschi tahdâ daudzumâ, ka par to warejis ihsti pabrihnetees. Bet lai gan „Saule" sawu jauno telti bija noihrejuse us ilgaku laiku un jau sagatawojàs us „Masku battu" un tamlihdzigu, sahtibas leetu weizinajoschu isrihkojumu pasludinaschanu publikai, zentigajai preekschneezibai bija peepeschi ja-apstahjas paschâ labakajâ darba spara, jo kungeem gadijàs daschas nepatikschanas, un kà tagad leekas, tad „Saule" pee mums buhs noreetejuse laikàm us wiseem laikeem. Asaru pluhdi tamdehl naw sagaidami.

—..—

No Pahles. Muhsu galwenais eenehmumu awots — lini maz ko atlizina. Zenas pahrak semas. Tirgotaji pat winu nemaz negrib pirkt. Tamdehl daudz saimneekeem sawi isgatawoti lini jaglabà mahjâs. „Tumsibas dehli" scho eewehrojuschi nahk saimneekeem palihgâ, gribedami atswabinat winus no linu glabaschanas. Tà nakti no 6. us 7. febr. Wirtaka zeemata ihpaschneekam issagti ap 7 birkawi linu. Sagteem laikam naw bijis eespehjas stipras atslehgas atlaust, izehluschi greestus un pa teem isnehmuschi wisus saimneeka linus, bet turpat lihdzâs sakrautus kalpu linus tee naw aistikuschi. Sahdzibai pakal meklejot linus atrada sakrautus blahki kahda birzitê, netahku no linu tirgotaja, kuram laikam linus bija nodomats pahrdot. — Naktî no 9. us 10. februarî Greile zeemata ihpaschneekam issagti lini kahdi 6 birkawi. Sagki islaususchi klehtij logu restes un tad aisweduschi linus it omuligi neweenam neredzot. Wisa pakalmekleschana lihdz schim palikuse bez sekmem.

— p.

No Kaleteem. Gramsdas Labdaribas beedriba, kura jau pahra gadus kamehr atrodas Kaletôs un, kà likàs, gahja ar weikleem soteem sawam galam pretî, atkal sahk rahdit daschas dsihwibas sihmes. Tà 7. februarî noturetâ sapulzê tika peenemts preeksch beedribas isrihkojumeem pastahwigs musikas koris un nospreests isrihkot teatri. Israhdis drihsumâ Seibolta lugu „Mahjas naids".

—.—

Is Kuldigas apgabala sino „Рижск. Вѣстн.", ka tur Skrundas pagasta wezakais swinejis schinîs deenâs retu goda deenu: 25. gada pagasta wezakà jubileju. — Kreetno amata wihru saraduschees apsweikt weetejais mahzitajs, skolotaji, dseedaschanas beedriba un daudz zitu weesu. Gawilneekam pasneeguschi kà peeminu sudraba kausu. — Nowehlam no sawas puses ari daudz laimes schim preekschsihmigam darbineekam sawa pagasta labâ.

Par Aisputes aprinka ahrstu apstiprinats Aisputes pilsehtas ahrsts Adolfs Sedings. (K. G. A.)

c) **No zitàm Kreewijas pusem.**

Peterburgas Mahkslas akademijâ, kà „Teatr i Iskusstwo" sino, pawasara mahkslas darbu isstahdes dalibneeki februara pirmajâs deenâs notureja sapulzi, kurâ aisklahtâ balsoschanâ par komitejas lozekleem — 15 mahkslineeku starpâ — iswehleti ari 3 Latweeschi: Purwits, Rosentals un Walters.

Eekschleetu ministris nolehmis awisi „Russkij Trud" par zensuras nosazijumu pahrkahpschanu rakstâ: „Juhdu kehnina sanemschana zaur Israela kehninu", kursch nodrukats winas 6. numurâ, aisleegt pahrdot pa weenam numuram, un awises „Krimskij Westnik" isdoschanu apturet us astoneem mehneschem.

Par tautas apgaismoschanas ministri eezelts lihdzschinejais Maskawas mahzibas apgabala kurators slepenpadomneeks Nikolajs Pawlowitschs Bogolepows, kursch dsimis 1846. g. Serpuchowâ. Wina tehws bija tur par polizijas nodaļas usraugu. 1883. gadâ Bogolepowu eezehla par Maskawas uniwersitates rektoru un 1895. g. par kuratoru.

Darbibas un darba namu kapitals esot schimbrihdam 725,186 rbl. 35 kap. leels. (W. W.)

Tekniskas mahzibas weizinaschanas komisija eesneeguse tautas apgaismoschanas ministrijai luhgumu par realskolu abiturientu peelaischanu studet uniwersitatu fisikomatematiskâs un medizinas fakultatês.

Kurlmehmo schurnals. „Now. Wr." sino, ka drihsumâ isnahkschot schurnals, kas nodomats kurlmehmo dsihwes un audsinaschanas pahrlaboschanai. Lihdz schim Kreewu waloda nebija schahda pedagogiska schurnala. Pehz daktera Tschkenowa sawahktàm sinam Kreewijâ lihdz 200,000 kurlmehmu, no kureem ne wairak par 5—6000 zilwekeem teek mahziti grahmatâ. Jazer, ka jaunais schurnals spehs modinat interesi preeksch teizamàs leetas. Schinî noluhkâ pirmo gadu schurnalu nodomats peesuhtit par brihwu wiseem teem, kuri to wehlas.

Kara spehka pawairoschana tahlajôs austrumôs. Nupat issludinata kara ministra pawehle, ka wisi Amura apgabala strehlneeku bataljoni pahrwehrschami par diwu bataljonu sastahwa strehlneeku pulkeem (regimentem), kas nosihmê tureenes Kinas-Korejas robeschu kara spehka pawairoschanu par wismaz 10,000 wihreem. Bez tam pawehlets ari weetejo jahtneeku diwisiju pahrwehrst par dragunu pulku. (Русскій Инвалидъ.)

No Maskawas. Weetejà atletu (spehka wihru) beedriba apbalwoja schinîs deenâs ar selta medaku kahdu Reweles pilsoni Juri Hackenschmidtu par to, ka tas spehja pazelt ar weenu roku 282¾ mahrzinas smagu dselsgabalu! Leelakais smagums, kuru lihdz schim bija spehjis pazelt pasihstamais Anglu atlets Sandows, nebija sneedzees pahri par 280 mahrzinam (14 podeem), bet Hackenschmidts israhdijees par wehl stipraku. Tà tad Baltijas gubernas war lepotees, ka no winu widus zehlees schalaika wisstiprakais zilweks pasaulê.

Slatoustas (Ufas gub.) luteranu mahzitajs Ansis Kreews, kà mums sino, 2. februarî nomiris un 10. febr. apbedits Rujenes Skudrites kapôs. Nelaikis nomira paschâ sakoksnibâ — 34. muhscha gadâ. Winsch peedzimis 31. oktobrî 1864. gadâ.

Pirmais Abesineeschu konsulats Kreewijâ, kà „Peterb. Wedom." dsirdejuschas, tikschot eerihkots Odesâ. Tahlak tirdzneezibas agenturas tirdzneezikas satikszmes attihstischanai ar Abesiniju eerihkoschot Peterburgâ, Maskawâ, Odesâ, Warschawâ, Kijewâ un Lodzâ. Tirdzneezibas agenti jau isredzeti.

No Kijewas. Kà telegramas sino, tad weetejâ dzelszeka stazijâ noschauts generalschtaba palkawneeks Gerasimenko. Slepkawa esot noschautà meesigais brahlis, kursch luhdzis no noschautà pabalstu, bet naw dabujis.

Amura upes (Sibirijâ) kugneezibas attihstischanai un wajadzibam, kà Kreewu awises sino, zeku ministrija nolehmuse izluhgt tekoscham gadam waldibas pabalstu lihdz 2 miljoneem rubku.

No Rigas.

Widsemes Sawstarpejàs Kreditbeedribas ahrkahrtejà sapulze 6. februari.

II.

Pastahstijis, ka aisdewumi pret prezem bijuschi samehrigi ar winu wehrtibu un schee rehkini wislabakâ kahrtibâ, finantschu ministrijas, eerednis rewidents Enrolda kgs, pahreet us wisswarigako operaziju, aisdewumeem pret hipotekas obligazijam.

Us jautajumu, kadehl walde nodarbojuses ar scho operaziju, kad winai tahda pehz statuteem naw bijuse atlauta, pehdejà atbildejuse, ka obligazijas Eekschkreewijâ un obligazijas Baltijas gubernâs ne pawisam newarot buht padotas weenadeem noteikumeem. Schejeenes obligazijam esot schaî sinâ us mata tahda pate nosihme, kà papireem us usrahditaju (бумагу на предъявителя). Tadehl tad walde ari domajuse, ka wina tomehr war aisdot naudu pret hipotekas obligazijam. Bet rewidents Enrolda kgs saka, ka tahdas domas esot pawisam nepareisas. Wispahrigi ne-esot tizams, ka ihsa kredita eestahdes waretu sekmigi nodarbotees ar schahdu operaziju, kur gara kredita eestahdes pret masakeem prozenteem, us ilgaku laiku un pret pirmàm obligazijam jau pehz eespehjas leelas sumas aisdewuschas un Widsemes Sawstarpejà Kreditbeedriba wehl turklaht to darijuse rihkodamàs pretim waldibas apstiprinateem statuteem.

Paschâ rihzibâ ar schahda weida aisdewumeem rewidenta kgs atradis leelas nekahrtibas, no kuràm te us daschàm aisrahdisim.

Wispirms esot bijis ne-eespehjams issinat, ko beedriba nehmuse par mehraukku, noteikdama aisdewumu leelumu. Isskaidrots tizis, ka ihpaschuma wehrtiba tikuse noteikta tahdâ kahrtibâ, kà to isdarot Widsemes muischneeku kreditbeedriba. Gara kredita eestahdes aisdewumu leelumu us semju ihpaschumeem parasti nosakot pehz ihpaschuma platibas desetinâs, te tas teekot aprehkinats pehz dahldereem. Aisdewums esot pilnigi droschs tikai tad, ja par dahlderi neaisdodot wairak kà 100 rbl.; Kreditbeedribas walde teikuse, ka aisdodot 150 rbl. par dahlderi. Bet daudzôs gadijumôs ari schis mehrs esot pahrkahpts. Tàpat pahrkahpts to statutu noteikums, pehz kureem beedribai bijis jarihkojas eepreeksch pahrwehrschanàs par krahju-aisdewu sabeedribu. Pehz scheem noteikumeem beedriba drihkstejuse aisdot tikai tik leelu sumu, kura ar ziteem us ihpaschumu gulošcheem paradeem kopâ neistaisitu wairak par ¾ no wina wehrtibas. Bet schis noteikums palizis ne-eewehrots. Tas skaidri esot redzams pee tàm obligazijam, kuras eekihlajuse Rundales krahju-aisdewu sabeedriba. Tahdas eekihlatas bankâ:

Kihlu numurs:	Nominalwehrtiba:	Aisdewuma leelums:
3640	1500	1500
3368	5400	5000
3251	9900	8200

Schee ihpaschumi, kuru obligazijas eekihlatas, esot pawisam ne-eespehjamâ mehrâ apkrauti ar paradeem, lihdz 95 proz. no winu wehrtibas. Us rewidenta kga jautajumu, kà schahdu statutu pahrkahpschanu lai isskaidro un kà walde domajot beedribu issargat no saudejumeem, walde atbildejuse, wehl tatschu nekas ne-esot saudets. Schi atbilde finantschu ministrijas eeredni rewidentu Enrolda kgu ne pawisam neapmeerinajuse. Tas wehl ne-esot nekahds brihnums, ka beedribai schimbrihscham ne-esot bijis saudejums, jo ta pastahwot tikai 5½ gadus. Lai pagaidot wehl 10—15 gadus, tad ta bilde buhs isskatitees drusku zitadaka.

Pehz teem pascheem agrakeem statuteem rihkodamàs beedriba warejuse us pilsehtas nekustameem ihpaschumeem aisdot ¾ no tàs sumas, par kuru wini pret uguni apdroschinati. Ari sche walde ne weenreis ween atkahpuses no statuteem. Tà beedribâ esot eekihlata obligazija no ihpaschuma, kursch apdroschinats par 287,318 rbl. Pehz statuteem aisdewums us scho ihpaschumu buhtu drihkstejis sneegtees tik pee 215,500 rbl. Bet nu israhdijees, ka us scho ihpaschumu hipoteku beedriba jau bijuse aisdewuse 100,000 rbl. un Widsemes Sawstarpejà Kreditbeedriba dewuse 135,000 rbl. pret 151,220 rbl. leelu obligaziju, tà tad par apmehram 20,000 rbl. wairak, nekà tas pateesibâ drihkstetu buht. Un tahdu peemehru netruhkstot. Tikdaudz par aisdewumu leelumu.

Turpmak rewidenta kgs eewehrojis, ka aisdewumi isdoti pat ari us tahdàm mahjam, kuras patlaban wehl tikuschas buhwetas, kura operazija (rihziba) usskatama par pawisam neatlautu.

Daudzôs gadijumôs waldei nebijuschas it nekahdas sinas pee rokas, kahdâ weetâ pehz krepostа nodaļas grahmatam us ihpaschuma eerakstita sabeedribai eekihlajamà obligazija, nebijis tà sauktàs sprawkas (справка, Extrakt). Daudzôs gadijumôs truhkuschas ari polises par ihpaschuma apdroschinaschanu uguns beedribâs. Rewidenta kungs gribejis sinat, kà tahda waldes nolaidiba isskaidrojama. Un atbilde skanejuse schahdi: Krepostnodaļa un sabeedribas lokals stahwot netahku weens no otra, tà sakot kaiminôs. Ja nu kahds gribejis obligaziju eekihlat, tad walde nosuhtijuse weenu no saweem lozekleem us krepostnodaku, lai tas personigi eepasihtos ar eekihlajamà ihpaschuma apraksstu krepostnodaļas grahmatâs. Un tàs polises, walde sazijuse, tàs jau wineem nekahdi newarot rokâ buht, jo tàs jau eepaturot hipoteku beedriba. Schahdu atwainoschanos nu rewidenta kungs atradis par gluschi nepeetekoschu. Ja jau nu likums tahds, ka polises usglabajamas hipoteku beedribâ, tad tak wajadzejis beedribâ glabatees apleezibam, ka eekihlajamais ihpaschums hipoteku beedribâ pateescham eekihlats. Betaritahdu apleezibu truhzis.

Us lauku ihpaschumeem eerakstitàs obligazijas rewidenta kungs eedala 3 schkirâs. Pirmàs schkiras esot no sahkuma bijuschas isdotas krona parada nodroschinaschanai. Kad nu krona parads bijis samaksats un par samaksu us obligaziju kwitets, tad kwitejumu esot isstrihpojuschi un obligazijai atkal peesawinajuschi winas nosihmi un wehrtibu. Tas darits, lai isbehgtu nepeezeeschamàs nodokku maksàs. Preeksch priwatlaudim jau gan schahda operazija esot wisai patihkama, bet kronis zaur to stipri zeeschot.

Otra obligaziju schkira dibinajotees us pateeseem lihgumeem starp diwàm lihdzeju pusem, un treschà schkira teekot taisni isgatawota preeksch eekihlaschanas. Eekihlajamàs obligazijas israksstot waj nu us kahda beedribas eeredna wahrda, kurâ obligaziju nodomats eekihlat, waj atkal us eekihlajamà ihpaschuma ihpaschneeka kuwu radineeku wahrda. Pee schàs pehdejàs schkiras peederot leelakà puse no Widsemes Sawstarpejai Kreditbeedribai eekihlatàm obligazijam.

Pehz tam rewidenta kungs pahreet us aisdewumeem pret galwineekeem. Schahdi aisdewumi bilanzê bijuschi usturejuschees no teem laikeem, kad bee-

driba wehl bijuse trahju-aisdewu sabeedriba. Tas nu neesot pareisi, jo ari pehz toreisejeem statuteem galwojumi warejuschi tikt isdoti tik us 6 mehnescheem. Tà ka tagadejà banka pastahwot jau ilgaki par 6 mehnescheem, tad scheem aisdewumeem wajadsejis buht atmaksateem. Bet schos aisnehmumus ne-esot samaksajuschi ari tikai tee beedri, kuri schahdu waj tahdu eemeslu dehl ne-esot eekluwuschi tagadejâ waldê. Kuri eeikuschi waldê, tee esot pasteiguschees galwineeku paradu pahrwehrst par wekselu paradu. Tahdâ kahrtâ tagad atlizis tikai 58,621 r. 72 kap. aisdewumu pret galwineekeem. Te nu rewidenta kungs eewehrojis sewischku parahdibu. Pirmâ rewisijas deenâ bilanzê stahwejuse nupat minetà suma, bet kad rewisija 4. rewideschanas deenâ nokluwuse pee scha pestena un warejuse ar to sihkaki eepasihtees, tad israhdijees, ka aisdewumu pret galwoschanu atlizis tikai 30,515 rbl. Pahrejà suma tanîs pahra deenâs bijuse dsehsta:

ar atmaksam par	17,486 rbl.	—	kap.
pahrwehrsta wekseku paradôs par	9,722 „	37	„
un kà nepareisi bilanzê eewesti norakstiti	898 „	35	„
Kopâ	28,106 rbl.	72	kap.

Finantschu ministrijas eerednis rewidents Enrolda kgs nu atrod, kà no scheem aisdewumeem pret galwineekeem wajagot norakstit saudejumôs pawisam **11,479** r. **35** kap., tai starpâ ari kahdu wekseku aisdewumu no 2994 rbl., kuru peedsenot zelta eeruna par wekseka paraksta wiltoschanu.

Rigas Latweeschu teatra komisija 13. februarî noturetâ sehdê nolehmuse israhdit sekoschas jaunas lugas: Aspasijas un Raina tulkoto Getes „Faustu" (I. datu, jo II. daka uz Latweeschu skatuwes waj pawisam ne-eespehjami israhdit un ari I. datu jau nahksees koti greuhti kurmehr peeteekoschi israhdit), Wiljama Schekspira „Seemas pasaziņu", Hermana Sudermana „Taurinu kauju" un „Laimi kaktâ".

Rigas Latweeschu beedribas teatrî israhdis: treschdeen, 18. februarî: „Kornewitas swani", romantiski-komiska operete 4 zehleenôs ar dejam. Latwiski no Esenbergu Jahna. Muzika no Roberta Planketa. Swehtdeen, 22. februarî: „Muzikanta dseesmas", skatu luga 4 zehleenôs no Rudolfa Kneiseka. Muzika no A. Konradija.

Rigas pilsehtas teatrî weesojees schinîs deenâs atkal slawenà dseedataja Sigrida Arnoldsona kose un dseedàs sekoschâs lugâs: zeturtdeen, 19. februarî: „Mignon"; sestdeen, 21. februarî: „Traviata"; pirmdeen, 23. februarî: „Faust und Margarethe"; zeturtdeen, 26. februarî: „Der Barbier von Sevilla".

Rigas mahzibas apgabala eksaminazijas komitejà eksameni daschadu skolotaju teesibu eeguhschanai eesahksees 4. martâ. Luhgumrakstus kuratora kanzelejà peenems 2. un 3. martâ.

Isstahde labdarigam noluhkam. Ap nahkoscha mehnescha widû Rigâ sarihkos sawadu un wisai interesantu isstahdi. Bijuschais Kreewijas suhtnis Korejâ, Webera kgs, kursch eezelts par suhtni Meksikâ, tagad atrodas Rigâ. Winsch sew lihdsatwedis daschadas Korejas, Japanas un Kineeschu retas leetas, no kuràm daschàm ir wehsturiska nozihme. No Webera kga lihdsatwestâ trahjumâ atrodas pahris nesen nonahwetàs Korejas karaleenes auskaru. Isstahdes eenahkums nolemts par labu Pretubagoschanas beedribai.

Schihdu skaits Rigâ, kà „Rig. Tagebl." sino, sasneedsis schimbrihscham 15,817. Waldoschais senats isspreedis ari, ka Schihdeem atlauts usturetees pa wasaru juhrmalâ waj zitur sakumôs, kaut ari pastahwiga dsihwes weeta wineem tur buhtu aisleegta.

Peepeschi miruschi. 8. febr. Jelgawas Ahrrigas 1. eezirkna seschâ tika atwests pawisam peedsehrees nepasihstams zilweks, kura kabatâs atrada pasi uz 46 gadus wezà semneeka Feodora Jakowlewa wahrda, peerakstitu Wogsahles eelâ Nr. 19. Seschâ apzeetinats dehl reibuma isguleschanas, schis zilweks otras deenas rihtâ tika atrasts nomiris.

— 9. febr. pa Peterburgas schoseju gahja 37 gadus wezais strahdneeks Andrejs Usars un pret namu Nr. 31 peepeschi saslima. Kad to noweda „Feniksa" fabrikas slimneeku istabâ, tas tur drihsumâ nomira.

— 12. febr. Masâ Kalnu eelâ Nr. 3 dsihwojoschas semneezes Stepanidas Grobkowas dsihwokli peepeschi nomira pee winas atnahkuse 20 gadus wezà strahdneeze Ksenija Kolosowa.

Aplaupischanas. 6. febr., ap plkst. 7 wak., semneezei Bertai Rosenbaum Scharlotes eelâ usbruka nepasihstama seeweete, winu peedausija un nolaupijuse no galwas zepuri, 6 rbl. wehrtibâ, aismuka. Nodakas usraugs Fedins Rosenbaum zepuri atrada Marijas Pawinskas dsihwoklî, Meera eelâ Nr. 12, kura ari atsinàs par wainigu.

— 8. febr., ap plkst. 7 wak., Rigas zunftokladistam Friedricham Birgeram Kuldigas eelâ usbruka 2 nepasihstami zilweki un nolaupija winam naudas maku ar 3 r. 71 kap.

— 10. febr., plkst. 8 wak., Todlebena bulwara un Aleksandra eelas stuhri kahds jauns nepasihstams zilweks pee Wischnewolozkas maspilsonu oklada peerakstitai Nadeschdai Kuskowai nolaupija selta damu pulksteni ar monogramu N. K. un no rokas norahwa seltas rokas sprahdsi, 80 rbl. kopwehrtibâ.

Garainu katla eksplodeschana. 10. febr. Wilhelma Petersona wara katlu darbnizâ, leelâ Maskawas eelâ Nr. 53, pee jauna katla ismehginaschanas zaur koti daudz sakrahjuschamees garaineem eksplodeja rektifikazijas aparats, pee kam maschinists un wina diwi palihgi dabuja deguma bruhzes, kalab tos noweda pilsehtas slimnizâ.

Wesuma degschana. Kad 11. febr., ap plkst. 2 pehz pusd., dselszeta wilzeens nogahja no Rigas stazijas uz Tornakalnu, lokomotiwes dsirksteles uskrita kahdam pee pahrbraukschanas weetas stahwoscham linu wesumam, zaur ko tas eesahka degt. Uguns sabojaja 75 linu bakus, apm. 140 rbl. wehrtibâ. Uguni nodsehsa strahdneeki. Lini peeder tirgotajam Josekam Friedbergam. (R. P. P. A.)

Grahmatu galds.

Redakzijai peesuhtitas schahdas jaunas grahmatas:

1) Wensku Eduarda Pastarites. Zehsis, K. Galwina apgahdibâ.

2) Nikolaja Gogoka Miruschàs dwehseles. Tulkojis Wisulis. Apgahdajis J. Osols, Zehsis, Wez-Peebalgâ.

3) Konwersazijas wahrdniza. Ar daudz mahzitu Latweeschu palihdsibu H. Allunana isdota. 27. burtniza. Kosegartens — Kristjans. Jelgawâ, 1898. Apgahdajis un drukajis H. Allunans.

4) Laime. No profesora Dr. E. Hilty. Latwiski tulkojis W. Osolinsch. Rigâ, 1898. J. A. Freija apgahdibâ.

5) Brihnischkigi notikumi. Angliski no S. B. Shaw. Latwiski tulkojuse Rudsupuke. Rigâ, 1898. J. A. Freija apgahdibâ.

Teesleetu nodaļa.

Teesleetu jautajumi un atbildes.

Jautajums: Pirkschanas suma par mahju manim janomaksà 1900. gadâ, bet rentes par wehl nenomaksato pirkschanas sumu — 5 proz. par gadu, — diwôs terminôs, 1. oktobrî un 1. aprilî. Bet nu es weenu terminu nokaweju un rentes aismaksaju diwus mehneschus wehlak, par ko pahrdeweja kungs pagehr 6 proz. pagaidu augtus. Waj schahda prozentu nemschana ir likumiga, ja pirkschanas lihgumâ par to nekas naw minets?

J. B. — Ruj.

Atbilde: Juhs esat rentes maksaschanas terminu nokawejuschi un pahrdewejs — laikam pamatodamees uz likumu noteikumeem par nokaweschanu (просрочка) un pa datai ari uz paschu prozentu likuma pamata (sk. weetejo lik. III. d. 3320. un 3416. pp.) no Jums pagehr pagaidu augtus. Tas buhtu pareisi, ja buhtu pascha parada samaksaschana nokaweta. Bet naw wis nokaweta pascha parada maksaschana, bet parada prozentu maksaschana. Un schinî gadijumâ no paradneeka pagehret pagaidu augtus, buhtu anatozisms, tas ir prassschana, lai maksajot augtus no augteem. Un to muhsu likums wispahri aisleedz, isnemot retus gadijumus.

Isnehmuma gadijumi ir sekoschee:

1) Ja prozenti par paradu paleek ilgaki kà 1 gadu nenomaksati, tad kreditoram ir teesiba, pagehret likumigus 6 proz. ari no prozenteem (sk. 3426. p. turp.).

2) Kreditoram Widsemê un Igaunijâ ir teesiba peerehkinat pee neaismaksateem prozenteem jaunus, ja par neaismaksateem prozenteem ween waj atkal par wineem un paschu paradu kopâ isdôts jauns paradu raksts (sk. 3430. pantu, turpat).

3) Tà sanktos soda prozentus atlauts nemt daschàm krediteestahdem, peem. Widsemes muischneeku kreditbeedribai uz winu statutu pamata. —sb—.

Waldoschà senata spreedumôs lasam, ka familijas dejas wakarus, t. i. ne atklahtus, isrihkojot, kaut ari kahdas beedribas telpàs, polizijas eeredneem naw eemesla klaht buht kahrtibas usturaschanas dehl. Schis spreedums zehlees zaur Arensburgas pilsonu kluba preekschneezibas kasazijas suhdsibu, kura leeguse no aprinka preekschneeka atsuhtitam polizijas nodalas usraugam ee-eju, teikdama, ka dejas wakars ne-esot atklahts, un par ko meerteesneschu sapulze diwus preekschneezibas lozekkus bija nosodijuse katru ar 1 rubli soda naudas.

Kugneeziba.

Sinas par Latweeschu kugeem. Nimrod, kapt. Andersons, no Harlingenes ees uz Nordsleetu, eenemt zementa lahdinu par 18 schilinu no tonna uz Rio-Schaneiro, Brasilijâ. Anna Maria, kapt. Gertners, 31. janw. no Portlandes iseedams, 4. febr. sasneedsis Barry. Johannes, kapt. Scharlows, no Rigas iseedams, 2. febr. nonahzis Plymouthâ. Sweiks, kapt. Puhlinsch, 10. janw. atstahjis Pernambuco, Brasilijâ, uz Apalachicolu, Floridâ, dodamees. Ernst Alfred, kapt. Moritz, 3. febr. isgahjis no Newportas uz Berbisi, Guianâ. Regulus, kapt. Mekis, 28. janw. isgahjis no Cardiffas uz Maranhamu, 3. febr. Penarth Head tuwumâ enkurs padewees un saduhrees ar kugi Krone, tam salausdams kliwerbomi; pee Regulus apskahdejumi naw manami. Anna Alwine, kapt. Leelkalns, 10. janw. atstahjis Rio Grande do Sul, Brasilijâ, uz Barbadosu, Wakar-Indijâ, dodamees. Baltzer, kapt. Grehwe, 18. dez. Belisi, Hondurasâ, atstahdams, 6. febr. nonahzis Londonâ. Austra, kapt. Drehsinsch, 22. now. no Cardiffas isbraukdams, 22. janw. sasneedsis Trinidadi, Wakar-Indijâ. August, kapt. Kongs, no Trinidades iseedams, 9. janwari sasneedsis Savannah La Mar, Jamaikas salâ. Wilhelm, kapt. Weidemans, no Bones uz Exceter braukdams, 4. febr. nonahzis Exmouthâ. Gubernator Sinowjew, kapt. Walters, 1. febr. atstahjis Trinidadi, uz Danzigu nahkdams. Ansis, kapt. Puhlinsch, 22. now. no Cardiffas iseedams, 7. februarî nonahzis Santonâ, Brasilijâ. Jonathan, kapteins Ahbolinsch, 6. februarî isgahjis no Grenokas uz Barbadosu, Wakar-Indijâ. Salme, kapteins Sandstrems, no Alloa uz Berbisi, Hondurasâ, braukdams, 6. febr. gahjis Dealei garam. Lotus, kapt. Onno, 27. janw. posts no Pensacolas, Floridâ, uz Ostendi. Betlehem, kapt. Martinsons, 27. janw. posts no Mobiles, Alabamâ, uz Tronvilli. Latawa, kapt. B. Osolinsch, no Brunswikas, Amerikâ, 23. dez. isbraukdams, 9. februarî nonahzis Santanderâ. Der Kurlaender, kapt. Melbards, 6. febr. atstahjis Kristianiju, uz Cardiffu dodamees. Jupiter, kapt. Krautmans, 10. febr. bijis gataws dotees zelâ no Swansejas uz Sapello, Amerikâ. Emma, kapt. Augusts, 3. febr. isgahjis no Harburgas uz Paru, Anglijâ. Minor, kapt. D. Weide, kà no Bjergetes wehsta, strandejis Danijas peekrastê. Orient, kapt. Grehwe, 5. febr. Newportâ bijis gataws eenemt lahdinu uz Paru, Brasilijâ. Zeriba, kapt. Puhlinsch, 6. febr. isgahjis no Greenokas uz Demeraru, Gulbis, kapt. Wellinsch, 7. febr. no Newportas uz Demeraru. Catharina, kapt. Behrsinsch, 7. febr. atstahjis Barry, uz Rigu nahkdams. Nicolai, kapt. Jakobsons, 6. febr. atstahjis Penarth reidu, uz Faro dodamees. Peter, kapt. Ansaks, 6. febr. isgahjis no Newkastles uz Weymouthu. Sibens, kapt. Wahks, 6. febr. isgahjis no Silloth uz Belfastu. Heinrich Catharina, kapt. Strautneeks, 7. febr. posts no Leepajas uz West-Hartlepooli. Ernst David, kapt. Grehwe, 3. febr. atstahjis Skien, uz Bonesu eedams. Seedonis, kapt. Martinsons, 25. janw. no Bones iseedams, 2. febr. nonahzis Friedrikshaldê. Canopus, kapt. Stukens, 28. nowembri isgahjis no Burntislandes, Anglijâ, uz Dramu, Norwegijâ, un no ta laika Rigâ naw dabutas par kugi nekahdas wehstis, kalab sahk nopeetni baschitees par wina likteni; ari no Anglijas dabuti prassjumi par scho kugi. Schejeenes 1881. gadâ Triestê buhwets 272 reg. tonnu un 50 nominalspehka (180 indikat) twaikonis Phoenix, kursch peedereja Loderfam un kapteinam Nerikim un pagahjuschâ gadâ braukaja starp Rigu-Wentspili un Leepaju, pahrdots uz Balto juhru; dsirdams, ka schî twaikona weetâ nodomats eeguht kahdu zitu twaikoni Rigas-Leepajas brauzeeneem. (B. W.)

No ahrsemem.

Solà prahwa.

Teesai nodotais Solà aizinaja par leezineekeem kà Dreifusa, tà Esterhasija teesneschus, Dreifusa seewu, generalschtaba preekschneeku, kara ministri, agrako presidentu Kasimiru Perjè un — Wahzijas un Italijas wehstneekus lihdz ar winu kara agenteem, pawisam kahdus 104 zilwekus. Eeradàs wisi, isnemot tagadejo kara ministri Bilio un augschâ minetos wehstneekus, kuri atsauzàs uz sawu ahrsemneeku stahwokli un diplomata amatu, kas winus atswabina no leezibu doschanas. Paschà teesas sehdê bija pirmais, kas krita azis, tas: — ne leezineekeem, ne aisstahwjeem nekahwa minet ko nebuht par — Dreifusa prahwas leetu, kas tatschu tas galwenakais, kadehl Solà sawu protestu rakstija. Tahdejadi wina aisstahweschanai bija tà sakot mute aisbahsta. Un kas tas galwenakais — tikllihdz generalschtaba generali sahka par Dreifusa leetu runat, tad teesas presidents tos neaptrauza wis!

Zik leelu wehribu schi prahwa sazehla wisâ pasaulê, to peerahda tas, ka wisu Eiropas laikrakstu slejas pilditas ar garu garàm telegramam un apzerejumeem par scho prahwu, kura iswehrtuses pamasitinam par — krihsi Franzijas walsti. Leeta ta, ka Solà prahwâ tika wilktas pee gaismas tihri waj netizamas leetas. Tà peemehram swarigu slepenu dokumentu no generalschtaba isdabun kahda aisplihwurojuses dama un nodod Esterhasim un par scho dokumenta issagschanu generalschtabs netura par wajadsigu isdarit pakalmekleschanu. Kahds rokraksta pehtneeks Bertiljons, uz kura pamata 1894. gadâ Dreifusu noteesaja, israhdijees Solà prahwâ par — — wahjprahtigu! Tas, luhk, isteizees, ka winsch no rokraksta salihdsinaschanas neka neturot, tur wajagot sinat un redset daschas „materielas" leetas, tà peemehram tas issinajis, ka Dreifuss sinamo „zedeli" rakstijis weenigi tik no — wina „leschblates" kwadratineem... Wisu sawu „sistemu" tas nu gan newarot teesai atstahstit, ta esot koti gara un wina ari to nesapratischot, bet — pehz wina nahwes tad pasaule dabuschot scho noslehpumu dsirdet. Teesas sahlê neweens neschaubijees par to, ka Bertiljonam teescham — truhkst skruhwe, neluhkojot uz wisu wina sistemu... Redsedami, ka leeta nem preeksch wineem nelabu wirseenu, Frantschu generalschtaba generali sahkuschi teesas swehrinatos baidit ar — drihsa kara iszelschanos... Lai tak tadehl netaujot satrizinat tautâ ustizibu pret armijas waditajeem u. t. t. Ka Dreifuss esot teescham wainigs, to peerahdot wehl pehrnruden sanemtà sihmite, kura peesuhtita kara ministrijai un uz kuras bijis usrakstits: „Nerunajeet nekad no muhsu sakara ar to Schihdu, t. i. Dreifusu.." Eiropas diplomatu aprindâs tizot gan, ka Dreifuss esot spehlejis, kà sazit jasaka, tehwijas nodeweja lomu newis mantkahribas, bet — godkahribas dehl, jo tas gribejis tikt pee generaka tschinas un ar laiku warbuht pee tahda pat stahwokka, kà Gambeta, kursch, kà sinams, ari peedereja pee mosustizigeem. — Bet Dreifusam gadijees konkurents — Esterhasi, tas ari peedahwajees un solijees pakalpot, bet ar — sawas paschas waldibas sinu. — Franzijâ runà waj tik par Solà prahwu. Wisas sarunas ap to ween grosas. Pat birschâs walda klusiba un atturiba. Neweens negrib noslehgt leelaku weikalu, nesinadams, ko nesis rihtdeena... Tas, sinams, nepatihk tirgotajeem un ziteem weikalneekeem. Un tà ka nu leelakà daka no swehrinateem peeder pee tirgotaju schkiras, tad tee gan laikam Solà neschehlos un atsinis par — „wainigu". Bet ar to jau leeta naw nebuht beigta, tadehl, ka reti kahdâ zitâ prahwâ laustas tik daudz teesu formalitates, kà schinî un prahwa buhs tad wisadâ sinâ japahrspreesch otreis augstakâ teesâ — Wersaljâ, kur laikam gan wina rahdis atkal zitadu krahsu.

Wahzija. Brandenburgas prowinziallandtags mehdz katru gadu ap scho laiku isrihkot sewischku goda meelastu, uz kuru eeluhdz ari Keisaru Wilumu II. Tas tad nu ari tur tureja weenmehr „weenu jauku galda runu..." Tikai schogad tas paschâ pehdejâ brihdî no eeluhguma atteizees, aisbildinadamees ar aissmakuschu balsi un atsuhtijis sawâ weetâ zitu — prinzi. No ta war daudz ko domat. War buht, ka ais kulisem noritinajas schimbrihscham diplomatijâ koti swarigas leetas, lihdz kuru galigai isschkirschanai newar neka noteikta eepiht pat ne galda runâ.

Franzija. Un nu reisi leelà prahwa beigusès: Solà noteesats uz 1 gadu zeetumâ un 3000 frankeem (apmehram 1000 rubku) soda naudas. — Laikraksta „Aurore" redaktors dabû 4 mehneschi sehdet un ari 1000 rubku samaksat. Warena, leelska un aisgrahbjoscha bijuse Solà adwokata Labori aisstahweschanas runa. Kad winsch beidsis, tad publika saukuse bez miteschanàs „brawo" un applaudejuse slawenajam aisstahwim — ta pate publika, kura agrak Labori issmehja, nokengaja un isswilpa. Luhk, zik ahtri grosas Frantschu strdsjuhtas! Runat, sinams, nebija nekahdu panahkumu un eespaida uz swehrinateem, jo teem bija, azim redsot, bail Solà attaisnot, tadehl ween, ka tad sapiktotee tauschu puhki buhtu netik ween winus paschus uz eelas notscheepuschi un kreetni samisojuschi, bet ari winu weikalus, bodes un wihnuschus ispostijuschi. Tahdas leetas nenoteek Franzijâ un sewischki Parisê pirmo reisi. Un tad jau ari leeta wehl naw galigi isschkirta, jo Solà eesneedz kasazijas suhdsibu.

Serbija. Bijuscho karali Milanu agrak arween issmehja, tadehl ka tas atradees weenmehr naudas kesâ un pahrdewa — tadehl, ka tam zita neka nebija — pat sawas karaka tehwa un Serbijas pawalstneeka teesibas. Bet no ta laika, kur preeksch wina isgudroja ihpaschu Serbu armijas wirspawehlneeka amatu, sinams, ar labu algu, tur Milanam eet it labi. Wismaz sultans to zeeni, jo nesen tas winam dahwinajis selta Imtiaz-ordena medaku. Kad nu Milanam reis usnahktu nebalta deena un jauna naudas klisma, tad tam buhtu weens preekschmets wairak ko — eekihlat, jo sawus krona dimantus tas, kà sinams, preeksch gadeem eekihlaja pasihstamâ Wolgas-Kamas bankâ par 1 miljonu rubku.

Turzija. Par swehribam Makedonijâ Bulgaru waldiba bijuse peespeesta eesneegt sultanam nesen suhdsibas rakstu, kurâ atronam ari sekoscho: „Kosomas aprinkî apzeetinaja 592 personas, to starpâ ari 30 skolotajus un preesterus. Winizas un Jernowizas zeemu semneekus spihdsinaja wisbreesmigakâ weidâ. Kuratowas skolotajam eegruhda karstu dselsi papreeksch mutê un tad wehderâ. Lai isbehgtu tahkakam spihdsinaschanas mokam, skolotajs lehza semê no otrâ stahwa un bija pagalam. Kahdam Mikelim Kandjulowam islausa Kotschanâ kahju zeku skreemekus un tad dsina koka pučkus aiz kahju nageem; kahdu Wazu Sacharjewu peespeeda stahwet ar basâm kahjam uz karstas plihts. Gigo Gaidarjewu pakahra aiz kahjam pee greesteem un atstahja 15 stundas schahdâ stahwoklî. Santo Belitschewu pakahra un sakuhra uguni apaksch kahjam, Babam Hodjikinam pahrlausa kahju un Waskku Simeonowu pehra tik ilgi, kamehr tas bija pagalam. — Tahda pat liksta sasneedsa wehl 4 zitus Bulgarus. Diwus skolotajus peespeeda stahwet uz weenas kahjas weselas 24 stundas no weetas. Preesteri Nikolaju spihdsinaja Zernowizas zeemâ wisnegantakâ weidâ, likdami tam karatees 3 stundas aiz kahjam un 14 stundas aiz rokam pakahrtam. Tad tam apmeta striki ap galwu, eesweeda aukstâ uhdenî un eegruhda karstu dselsi wehderâ. — Wisus, kurus Kumanowâ apzeetinaja, sita tà ar pletnem, ka winu meesas gabali taschkijàs ween uz wisàm pusem . . . Pat seeweetes neschehloja, pee daschàm no winàm isdarija ari beskaunigus waras darbus, kà peemehram pee 10 gadu wezas meitenes Karnowas-Ischtibas zeemâ. No scheem tahdejadi spihdsinateem nomiruschas zeetumâ 5 personas." — Jau sche peewestà suhdsibas raksta data, kura usskaita sausi weenigi tik wairak nezilwezigos mozischanas darbus, peerahda, ka Turki naw un naw labojami, ka tee ir un paleek swehri. Ka schis Bulgarijas suhdsibas raksts dibinats, to peerahda jau tas apstahklis ween, ka sultans lizis tuhlin atzelt no amata weetejo gubernatoru un pawehlejis islaist iz zeetuma wisus apzeetinatos Bulgarus, kurus weetejee eeredni apwainojuschi, ka tee sagatawojotees uz dumpi pret Turziju, eerihkojot eerotschu noliktawu, dinamita krahjumu u. t. t. Zik maz eemesla wajadsigs, lai Turzijâ zilwekus netik ween apzeetinatu, bet ari spihdsinatu, to peerahda sekoschà anekdote, kura zehlusès pa ne-eewehrojamo semes trihzeschanas laiku Konstantinopolê. Sultans leek atsaukt leelwestru un teiz: „Kas tas par rihbeenu pilsehtâ? Waj naw kahda saswehreschanàs?" — „Ne," leelwestrs atteiz, „schoreis rihbeens zehlàs no semes trihzeschanas, bet es liku tuhlin apzeetinat 100 bagatakos schejeenes Armeneeschus, jo newar jau sinat, waj wini scho semes trihzeschanu neisleeto sawâ labâ . . ."

Kretas sala. Runà, ka nu ari Wahzija nospreeduse pabalstit Greeku printscha Georga kandidaturu uz Kretas generalgubernatora amatu. — Kreewijas wehstneekam bijuse par scho leetu ar sultanu 3 reises saruna, bet schis kungs esot pehz Greeku kara loti lepns un — droschs. Tà peemehram pehrn pa leelo Ramasana swehtku laiku tas naw usdroschinajees dotees uz moscheju pa semes zeku, bet brauzis labak twaikoniti, tagad turpretim tas jahjis tik droschi un lepni un bijis it preezigs, ka kaudis to apsweikuschi ar leelàm gawilem.

Kubas sala. Izmekleschana par Amerikaneeschu kuga „Maine" bojâ eeschanu turpinas. Pehz pehdejàm sinam tihri waj jadomà, ka kugis ussperts tihschu gaisâ. Ja tas tà, tad — gruhti tizams, ka leeta tiks isschkirta meerigâ zeknown un neizzelsees karsch starp Spaniju un Seemel-Amerikas Saweenotàm Walstim.

Septitâ leelwalsts. Lihdz schim mehdza ahrsemês tikai laikrakstus (presi) saukt par „septito leelwalsti" dehl winu leelà eespaida uz sadsihwi un politiku, bet tagad nu radusès faktiski septitâ leelwalsts, jo Kreewija pazehluse sawu suhtni pee Seemel-Amerikas Saweenotàm Walstim par wehstneeku, ar to peerahdidama, ka wina peeschkir schis walsts wahrdeem pasaules politikas leetàs lihdzigu swaru kà lihdzschinejàm leelwalstim: Wahzijai, Anglijai, Franzijai, Austrijai un Italijai. — Ari Seemel-Amerikas Saweenoto Walstju suhtnis Peterburgâ pazelts par wehstneeku. Zerams, ka wisas zitas leelwalstis sekos Kreewijas peemehram. Laikrakstî atsihst, ka schahda Seemel-Amerikas Saweenoto Walstju pa-augstinaschana esot bijis no Kreewijas loti gudrs un ihstâ brihdî sperts solis, jo tahko austrumu jautajumâ, kur Seemel-Amerika tik tuwu, Kreewija warot weenmehr zeret uz Seemel-Amerikas Saweenoto Walstju pabalstu.

Walejas wehstules.

Sw. J. — N. Dsejolus „Tu mehnestin, kas augstu" un „Nepateiziba" neisleetosim.

Jul. Teikm. — Wez-Dr. Eesuhtitos dsejolus „Sweschumâ", „Plahweja" u. z. eeweetojàm papiru kurwi. Naw isleetojami. Jums wehl daudz japuhlas un nopeetni jastrahdà, lai kluhtu tik tahlu, ka no Jums ko waretu isleetot. Tapehz dotum Jums padomu wehl daschus gadus nopeetni mahzitees un tad tik ko mehginat eesuhtit. Tà tad wispirms wehl nopeetni strahdat un mahzitees un tad tik rakstit! Zeram, ka Juhs to eewehroset un mums wismaz daschus gadus neko ne-eesuhtiset, jo ta buhtu tik welta naudas isschkeeschana par pastmarkam u. t. t. Ar tahdâ zeltâ eetaupiteem grafscheem tad it labi waretu kahrtigi famakfat par apstelleteem laikrakstteem.

J. S. No Juhsu eesuhtiteem rakstteem un dsejoleem: „Teika", „Lihdzenes grawa", „Es sapni dsimtenê biju", „Domas par nahkotni" neka neisleetosim. Nekas naw gluschi pilnigs.

Alb. Ad. Juhsu eesuhtitos dsejolus „Dsidrà debess, fahrtà saule", „Tur masâ salmu buhdinâ" nenodrukasim.

G. . . . tim. No Juhsu 300 dsejoleem newaram wehl neweena nodrukat. Tas ari nebuhtu ne muhsu, ne Juhsu, ne ari zeen. lasitaju labà. Labi ari buhtu, ja Juhs dsejas kolli pawisam eesweestu aiskrahsnê un to nekad wairs netinkschinatu, jo lokie, kura skan „Un nerweem sirds tad lokas lihdz", naw zeeniga, ka to wehl Juhsu pirksti aistiktu.

K. P. — Wahrenbrokâ. Zitu awischu sinojumôs labpraht ne-eejauzamees. Ja „T." neusnem, tad ta winas leeta. — Mums nopeetnaki darbi, nekâ katra sinojuma dehl fazelt weltas polemikas.

Aw. — Lasd. Luhdsam wehl usgaidit lihdz nahkamam numuram, kurà leetu galigi nobeigsim.

„Norgaleetim" — P. Buhtum jau nu gan abus Juhsu eesuhtijumus isleetojuschi, ja tas buhtu no mums ween atkarajees. Bet ko tamlihdzigu warbuht lasiseet zitâ weidâ.

Red.

Uhtrupes (torgi).

Wairakfolischanâ pahrdos:

Jelgawas Apgabala teesâ:

4. martâ 1898. g.: Karlim Sankewizam peederigu namu (wehrt. 3109 rbl.; hip. par. 3300 rbl.) — Bauskâ.

4. „ 1898. g.: Samuelim Weinbergim peederigu namu (wehrt. 3507 rbl.; hip. par. 570 rbl. 82 kap.) — Tukumâ.

4. martâ 1898. g.: Andrejam Gonam peederigu namu (wehrt. 2469 rbl.; hip. par. 1300 rbl.) — Bauskâ.

11. „ 1898. g.: Jahnim Treuliebam peederigas Grabbenu Leekneeku krona mahjas (44 dz. leelas, wehrt. 3870 r.; sol. sahks no 2896 rbl. 24 kap.) — Jaun-Auzes pag., Tukuma apr.

Leepajas Apgabala teesâ:

16. martâ 1898. g.: Lasaram Mosem peederigu namu (wehrt. 28,120 rbl.; hip. par. 2100 rbl. un bez tam hip. beedr. par. 14,536 rbl. 20 kap.) — Leepajâ, Seena eelâ Nr. 191.

Wentspils-Kuldigas Meerteesneschu sapulzê, Kuldigâ:

5. martâ 1898. g.: Jahnim Treumanim peederigas Gailu mahjas (54 dz. leelas, wehrt. 3200 rbl.; hip. par. 4275 rbl.) — Snehpeles pagastâ, Kuldigas apr.

Tukuma-Talsu Meerteesneschu sapulzê, Tukumâ:

9. martâ 1898. g.: Kristapam Gerkim peederigas Brantu mahjas (wehrt. 1300 rbl.; hip. par. 4500 rbl.) — Wandsenes pag., Talsu apr.

9. „ 1898. g.: Filipam Dunduram peederigas Brintschku mahjas (wehrt 1400 rbl.; hip. par. 3705 rbl.) — Stendes pag., Talsu apr.

Jaunjelgawas-Ilukstes Meerteesneschu sapulzê, Jekabschtatê:

24. aprilî 1898. g.: Nelaikim Tomasam Rusgim peederigas Lupdanu Rosgu mahjas (wehrt. 950 rbl.; hip. par. 2972 rbl.) — Prodes pagastâ, Ilukstes aprinkî.

(K. G. A.)

Tirgus sinas.

Rigâ, 16. februarî 1898. g.

Rigas labibas tirgû pagahjuschâ nedelâ nekas eewehrojami nepahrgrozijàs. Tirgus, kà lihds schim, bija pakluss un tani truhka rosibas. Peewedumi masi. Labibas krahjumi (Rigâ) stipri isslukuschi. Kà pahrdeweji, tà pirzeji atturas, aiz kahda eemesla leelaki salihgumi netika noslehgti. Wiswairak wehl peeprasija kweeschus un linsehklas, zitas labibas „sortes" ne tahdâ mehrâ. Ja nu eeskatamees wispahrejâ pasaules labibas tirgû, tad waram nowehrot, ka Seemel-Amerikas Saweenotàs Walstis pasaules labibas tirgû tagad spehlê galweno lomu. No winàm baudz kas atkarajas zenu sinâ. Winu eespaids sche stipri sajuhtams. Un kà lai tas ari buhtu zitadi! Lai tikai eewehrojam, ka Seemel-Amerikas Saweenotàs Walstis bija reti labs gads, kurpreti wairak zitàs galwenàs labibas raschotajàs walstîs, kà peemehram Kreewijâ, flikts. Tahlak jaewehro, ka wisu labibas patehretaju-eewedeju semju wajadsibu apmeerinaschanai wajadseja labibas raschotajàm-iswedejàm walstim iswest pawisam ap 45,500,000 kwarteru (apm. 190 milj. puhru) kweschu. Schahds daudzums bija wajadsigs, lai lihdz jaunai labibas raschai (Eiropâ) apmeerinatu wisas prasibas pehz kweescheem. No scha daudzuma nu lihdz 11. februarim (j. st.) iswests jau 27,865,000 kwarteri (apm. 117 milj. puhri) kweschu. Tà tad iswescha nai atleek wairs tik 17,635,000 kwarteri (apm. 74 milj. puhri) kweschu. Ja nu eegaumejam, ka no scheem 17,635,000 kwarteeem (apm. 74 milj. puhreem) kahdi 6,325,000 (apm. 27 milj. puhri) nahk uz Seemel-Ameriku, tad noskahrstam, ka Seemel-Amerikas Saweenoto Walstju labibas pahrdewejeem nenahkas pahrak gruhti darit eespaidu uz labibas zenam, un tàs tà sakot leelakâ waj masakâ mehrâ regulet (nokahrtot) pehz to patikas, sewischkî wehl, kur labibas krahjumi atrodotees maz leeltirgotaju — spekulantu rokàs. Daschi leeltirgotaji sapirkuschi miljoneem puhru labibas. Tà ka nu pehz aprehkineem labibas eewedeju semju istruhkstoscho kweschu wajadsibu rehkinaja uz 48,500,000 kwartereem (apm. 200 milj. puhreem) un labibas iswedejas walstîs wareja tik atliginat ap 45,500,000 kwarterus (apm. 190 milj. puhrus) tad buhtu bijis jadomà, ka labibas resp. kweschu zenam wajadzetu buht wehl daudz augstakàm, bet te jaeewehro, ka schis statistikàs sinas naw absoluti pareisas: uz winàm war tikai daudz maz atbalstitees, tad kaudis wajadzibas brihdî knapinas, pahrteek kà nu war, pahrteet labibas weetà no tupeneem, bauda kweschu weetà — kukurusu u. t. t. Saka: kad naw nasin' — ehd ar nadzin'; tàpat ari jarihkojas, ja truhkst peeteekoschu lihdzeklu kweschu un rudzu maises eegahdaschanai. Pahrteek kà war. Tad zenu sinâ ari stipri krita swaru kaustâ sinas par Argentinas, Indijas, Australijas plaujas zeribam. Un Argentinai rasche bija bagata. Argentina no nule eewahkàs raschas jau sahkuse pasaules labibas tirgôs raidit bagatus labibas krahjumus. Lihdz marta beigam, kà sino, no Argentinas ostam isbraukschot ar kweescheem ween kahdi 50 twaikoni. Tà tad Argentina, kà redzam, pehz eespehjas gahdàs par istruhkstoschâ roba (10 milj. puhru) peepildischanu. Seemaju stahwoklis Seemel-Amerikas Saweenotàs Walstîs wispahri rauzams par labu, tatschu tas ne-esot gluschi tik labs, kà pagahjuschâ gadâ ap scho laiku. Ar seemajeem apsehto lauku leelums turpretî gan atkal esot paleelinats. — Anglijâ pehdejàs deenàs pa naktim usnahza stipra sala. Baidas, waj ta tik ne-esot kaitejuse stipri attihstijuschamees seemajeem. Anglu labibas tirgôs walda dsihwiba. Kweschus un ausas ysihwi peeprasa. Kà kweschu, tà ari ausu zenas loti stingras. Meschus peeprasija masak. Franzijas labibas tirgôs pagahjuschas nedelas beigàs labibas zenas drusziņ krita, uz nedelas beigam turpretî atkal kluwa stingrakas. Pehz Frantschu semkopibas ministrijas sinam 1897. gada rudzenî ar seemajeem apsehti stipri leelaki semes gabali, nekâ 1896. gada rudeni. Apsehto seemas kweschu lauku stahwoklis 13 departamentôs esot loti labs, 44 — labs, 26 — apmeerinoschs un 2 — widejs. Tà ka Franzijâ tagad samehrâ loti sitts laiks, tad seemaji stipri attihstijuschees un semkopji baidas par salnam, kuras waretot kaitet seemaju laukeem. Austro-Ungarijâ seemaju stahwoklis wispahri apmeerinoschs, Kreewijâ loti daschads. — Labibas zenas Rigâ schimbrihscham schahdas:

Auski, Kreewu, uz 120 mahrzinu pamata maksâ 77–79 kap. pudâ. Kursemes rudzi 74—76 kap. pudâ. Tendenze: stingra.

Kweesch i. 128—130 mahrzinu smagi Kreewu kweschi maksâ 116—118 kap. pudâ, 125—128 mahrzinu smagi Kursemes kweschi maksâ 108—114 kap. pudâ. Tendenze: stingra.

Meeschi, seschkanschu, uz 100 mahrzinu pamata maksâ 70—72 kap. pudâ; Kreewu meeschi maksâ 78—80 kap. pudâ; Kursemes 105 lihdz 110 mahrz. sm. meeschôs dod 68—72 kap. pudâ. Tendenze: stingra.

Auzas. Labàs gaischàs ausas maksâ 75—85 kap. pudâ; schahwetas ausas maksâ 66—75 kap. pudâ; Zarizinas un Liwnas-Jelezas ausas maksâ 70—80 kap. pudâ. Tendenze: stingra.

Linsehklas. Stepju sehklas uz 87½ proz. pamata maksâ 140 kap. pudâ; parastàs drahka sehklas maksâ 124—126 kap. pudâ. Tendenze: stingra.

Linsehklu eklas rauschi, schejeenes, maksâ 90—92 kap. pudâ. Kreewu linsehklu eklas rauschi maksâ 86—92 kap. pudâ.

Saules puku (saulgreeschu) sehklu rauschi maksâ — kap. pudâ.

Sirni maksâ 65—67 kap. pudâ.

Pupas maksâ 74—76 kap. pudâ.

Klijas pehrk par 46 kap. pudâ.

Kanepes maksâ 125 kap. pudâ.

Kanepaji. Kanepaju tirgus ir kluss, bet zenas stingras.

Linî. Linu tirgus kluss. Ahrsemes mehreni peeprasa. — Ihsti labôs linôs par R (risti) un X R X (salee risti) dod 36—37 rbl. birkawâ; par Z K (zinsi) un X HD X (Pernawas „hofdreibanti") maksâ 32—33½ rbl. birkawâ; par S P K (superior pihkkroni) un S F P HD maksâ 27—30 rbl. birkawâ; par P K (pihkkroni) un F P HD (smalkee pihkhofdreibanti) maksâ 22½—27 rbl. birkawâ; par P W (pihkbrahki)) un P HD (pihkhofdreibanti) maksâ 17—19 rbl. birkawâ; par W (brahki) un HD (hofdreibanti) dod 16—18 rbl. birkawâ; par D (dreibanti) un L D maksâ 14—17 rbl. birkawâ un par D W (dreibantbrahki) un L D W dod 12—14 rbl. birkawâ.

Pahrtikas zenas Rigâ:

	kap.		kap.
Sweests, mahrzinâ	25—28	Sirni (swaigi), stopâ	— —
Galda sweests mahrz.	35—40	Kalteti zigorini, stopâ	5—6
Zukkas gala, podâ	235—240	Kurs. kweschu bihdeleti milti, mahrzinâ	4—5
Wehrscha gala, mahrz.	9—14	Semenes (mescha), stopâ	—
Schahweta aitas gala, mahrzinâ	8—10	Ehrkschku ogas (stikenes), stopâ	— —
Swaiga aitas gala, mahrzinâ	9—12	Kirschi, stopâ	— —
Teia gala, mahrzinâ	6—14	Melenes, stopâ	— —
Schahwets schkinkis, m.	16—18	Awenes, stopâ	— —
Schahw. spekis, mahrz.	16—18	Jahnogas, stopâ	— —
Saki, gabalâ	40—80	Melnàs jahnogas, stopâ	— —
Breeschu gala, mahrz.	13—16	Abboli, garnizâ	50—60
Stirnas, gabalâ	400—800	Bumbeeri, garnizâ	— —
Wistas, gabalâ	50—70	Bruhklenes, stopâ	— —
Zahli, pahrâ	90—100	Pluhmes, stopâ	— —
Pihles, gabalâ	70—100	Sehrmaukschu (pihladschu) ogas, stopâ	— —
Sosts, gabalâ	120—220	Dsehrwenu ogas, stopâ	10—12
Kalkuhni, gabalâ	150—300	Berberizu ogas, stopâ	— —
Irbes, pahrs	40—80	Sehnes, blodinâ	10—12
Medni, gabalâ	150—200	Skahbi kahposti, stopâ	7—8
Rubeni, gabalâ	50—70	Kahpostu galw., gabalâ	8—12
Kartupeli, puhrâ	120—140	Lasis, schahwets, mahrz.	120
Kahli, puhrâ	— —	Lasis, swaigs, mahrz.	— —
Burkani, puhrâ	— —	Swaigas renges, 100	60—70
Gurki	— —	Schahwetas renges, 100	40—70
Salds peens, stopâ	7—8	Sutini, weetejee, kahlâ	60—70
Beefs peens, stopâ	10	Sutini, Reweles, kahlâ	30—35
Kupinats peens, stopâ	10	„Bretlini", schahweti, 100	25—35
Salds krehjums, stopâ	20—26	„Bretlini", kahlâ	5—6
Skahbs krehjums, stopâ	45—50	Lihdakas (Wolgas u. t. t.) mahrz.	— —
Olas, schokâ	100—110	Sandarti, plauschi, karpes (Wolgas) mahrz.	— —
Sihpoli, stopâ	4—5	Lihdakas (weetejàs) mrz.	12—15
Medus, schuhnàs waj tezinats, mahrzinâ	35—40	Wehschi, schokâ	— —
Reeksti, stopâ	— —		
Meeschu putraimi, stopâ	8—11		
Sirni, stopâ	8—12		

Leepajâ.

Rudzi uz 120 mahrzinu pamata maksâ 75—78 kap. pudâ. Tendenze: stingra.

Kweeschi (puhri) maksâ 109—122 kap. pudâ. Tendenze: gurdena.

Meeschi maksâ 68—74 kap. pudâ. Tendenze: stingra.

Ausas. Labàs gaischàs ausas maksâ 86—92 kap. pudâ; Kursemes ausas maksâ 73—80 kap. pudâ; Kurskas, Karkowas, Jelezas-Liwnas, Orlas, Kijewas un Zarizinas ausas maksâ 73—83 kap. pudâ. Melnausas (15 proz.) maksâ 73—76 kap. pudâ. Tendenze: gurdena.

Linsehklas. 7 mehri Leischu sehklu maksâ 126 kap.; 7 mehri Kreewu sehklu maksâ 126 kap.; 7 mehri stepju sehklu maksâ 127—128 kap., 6 mehri sehklu maksâ — kap. Tendenze: stingra.

Griki uz 100 mahrz. pamata maksâ 75 kap. pudâ.

Sirni maksâ 75—85 kap. pudâ. Tendenze: stingra.

Saules puku (saulgreeschu) sehklas maksâ 77 kap. pudâ.

Kanepes maksâ 125 kap. pudâ. Tendenze: stingra.

Kanepaji maksâ 52 kap. pudâ. Tendenze: stingra.

Klijas. Rupjàs klijas maksâ 60—62 kap. pudâ; widejas klijas maksâ 57—59 kap. pudâ un smalkàs klijas maksâ 56 kap. pudâ. Tendenze: rahma.

Witebskâ.

Rudzi — 62—63 kap. pudâ; meeschi — 60 kap. pudâ; ausas — 60 kap. pudâ; linsehklas uz 87½% pamata maksâ 106 kap. par 7 mehreem; lini — 27 rbl. par kroni birkawâ.

Telegramas.

Peterburgâ, 16. februarî. Iz Maskawas telegrafê, ka tur pee Maskawas metropolita Sergija lihka Nowgorodas arkibiskaps Feognosts un tschetri bispi isdarijuschi behru zeremoniju, pee kuras ari bijuschi klaht Maskawas generalgubernators Keisariskà Augstiba Leelknass Sergejs Aleksandrowitschs ar Laulatu Draudzeni Leelknasi Elisabeti Feodorownu. Pehz zeremonijas sahku iznesa Keisariskà Augstiba Leelknass Sergejs, slepenpadomneeks Sablers, arkimandrits u. z. un uslika to uz katafalka. Prozesija nu gahja no Kremla uz Jaroslawas dzelszeta stazìju, kur mironi eelika sehru wagonâ. Brauzeens dewàs uz Sergijewa klosteri. Paglabaschana notika 16. februarî Uspenskas katedrales kapôs. — Awise „Köln. Ztg." sino, ka Kreewu politikas wirzeens Turzijâ starp zitu esot ari nodroschinat Kreewu diplomatijas teeschu eespaidu uz Turzijas pareistizigo basnizas buhschanam, jeb Turzijas pareistizigo basnizas leetas darit atkarigas no Kreewu diplomatijas un atswabinat no Turku eejaukschanàs. — Bulgarijas knaza Ferdinanda weesoschanàs Peterburgâ uz nenosazitu laiku atlikta. — Kà gandarijumu par Wahzu waltssaldata nogalinaschanu Dsiao-Dschou ostâ Wahzu waldiba ceguwuse eeguhtà zemes gabala paplaschinaschanu, atlihdzibu naudâ un bez tam wehl kahda dzelszeta konzesiju. Tà tad Wahzu eeguhtais zemes gabals Kinà azim redzot top arween leelaks. Dzird, ka tik Wahzijai teesiba Schan-dungas prowinzê buhwet dzelszetus un izmantot tureenes ogku un mineralu bagatibu kalnajôs. — Iz Belgrades telegrafê, ka martâ notikschot jaunas skuptschinas (tautas weetneeku saeimas) lozekku wehleschanas. — Awise „New-York Herald" korespondents Hawanâ (Kubas salas galwas pilsehtâ) apgalwo, ka Seemel-Amerikas Saweenoto Walstju twaikonis „Maine" no Spaneescheem tihscham ussperts gaisâ, tà ka pirmais sprahdzeens notizis apaksch kuga, zaur ko kugim issists un ussperts gaisâ preekschgala dibens.

Parizê, 28. (16.) februarî. Anglu awise „Daily Mail" sino, ka iz Hongkongas peenahkuschas wehstis, ka Frantschu kara spehks iskahpis malâ pee Kuan-Chuen-Wan (Kuanchuenwanas), 240 Anglu juhdzes no Honkongas, un isskaidrojis Kineescheem, ka tas tur gribot uzselt ehkas resp. eenemt scho apgabalu. Uz Kinas uhdeneem patlaban atkal dewees kahds Frantschu kreisers „Bruix". — Starp Solà adwokatu Klemanzô (Clemenceau) un Drimonu (Drumont) notika pistolu diwkauja. Abi pretineeki weens uz otru isschahwa 6 reises, bez ka weens otru eewainotu. — Solà prahwas izdewumi esot 150,000 franku (apm. 57,000 rbl.) leeli. Bet tà ka Solà tos nespehjis samaksat un ari leedzees peenemt draugu pabalstu, tad Solà darbu apgahdneeks tam aizdewis mineto sumu, kura Solà ja-atstrahdà. — Iz Spanijas telegrafê par nemeereem. Salamankâ kahds 3000 leels kauschu bars prasija maizi un darbu, sweeda akmenus daschu mahju logôs, eelausàs dzelszeta stazijâ un peesawinajàs tur wairak labibas maisus. — Iz Greekijas galwas pilsehtas Atenas telegrafê par usbrukumu Greeku karatu pahrim. Karalim un karaleenei Marijai 26. (14.) februarî atgreeschotees iz Faleronas, diwi zilweki, kuri bija paslehpuschees grahwmalâ, schahwa ar plintem uz kareeti, kur atradàs karalis ar karaleeni. Pirmais schahweens laimigi pagahja garam; otrs eewainoja meesas sargam roku. Kutscheers uszirta zirgeem un tee autôs dewàs uz preekschu. Norihbeja wehl septini schahweeni, bet kaundari neka nepanahza. Karalis un karaleene sweiki un weseli aizsneedza pili. Pehz otrà schahweena karalis pazehlàs, lai apsargatu karaleeni Mariju. Pazeldamees karalis eeraudzija kahdu tehwinu, kursch mehrkeja uz paschu zeka widu. Karalis domà, ka winsch kaundari pasihschot. Polizija esot slepkawam uz pehdam. Weens no usbruzejeem bijis gehrbees pelekàs drehbês. Wisâ semê usbrukums sazehlis leelu ihgnumu un teek nosodits wisâ Greekijâ. Wisur noteek manifestazijas karalim par godu. Basnizàs notura pateizibas deewkalposchanu. Wisi issaka karalim sawu lihdzjuhtibu. Rallis, Deljanizs un ahrsemju suhtni tam nowehleja laimi. Karalis isteizees, ka pee usbrukuma esot wainiga prese — laikraksti.

Ihpaschneeks un izdewejs: Ernsts Plates.
Atbildigee redaktori:
Dr. phil. Arnolds Plates, Dr. philos. P. Sàlits.

Дозволено цензурою. — Рига, 17 февраля 1898 г.

: sobu ahrsteschanas kabinets
Mans ehrts no plkst. 10—1 pusdeenâ un no plkst. 3—6 pehz pusd.
atw
antists **Leo Schawlow,**
Do **Rigâ, Schahlu eelâ Nr. 4.**

Slimneekus

Schkigôm, sewischki plauschu slimi- plauschu diloni, plauschu kataru) ar eetsch- u ikdeenas no plkst. 9—12 un 4—6. bam (p peenem
t. ahrsts G. Beldau,
Prak **Kalku eelâ Nr. 10.**

Poliklinika.

Ahdas un dsimuma slimibâs, starp ku, ismeklêschana zaur eleltrisku apgaismo- schanu un **ahrsteschana ar elektrizitati.**
Rigâ, Schkuhnu eelâ Nr. 16.
Slimneekus peenem katru deenu no plkst. 1—3 pehz pusd. un no 7—9 wakarâ.
H. Simonsohns, eestahdes ahrsts.

Ahrsts J. Lasmans,

nerwu un eekschejâs slimibâs.
Elisabetes eelâ Nr. 16, pirmâ stahwâ.
Runajams **darbdeenâs:** no plkst. 9—11 un no 4—5. Bez tam wehl **otrdeenâs, treschdeenâs** un **zeturtdeenâs** tikai no plkst. 7—½9 wakarâ. **Swehtdeenâs** tikai no plkst. 9—11 no rihta. Masturigi war eerastees taî paschâ laikâ. 25

Sobu ahrsts

Hugo Gotliebs
peenem ikdeenas no pulkst. 9—1 un 3—6 **Kalku eelâ Nr. 35,** Kauf eelas stuhri.

Sludinajums.

Mahrzeenas pagasta walde dara finamu scha pagasta lozekleem sekoscho:

1) Par 1898. gadu jamaksâ pagasta nodokli: **pareistizigeem 5 rbl. 95 kap., lutertizigeem 5 rbl. 65 kap.** Labprahtiga nomaksa libds 1. apriliam sch. g., pehz tam taps isdarita peedsihschana peespeedu lahrtâ. Nodokkus sanems pagasta walees kanzelejâ katrâ **otrdeenâ,** isnemot basnizas un walsts swehtku deenas.

Naudu pa pastu suhtot japeeleek 25 kap. preeksch naudas wehstules atweschanas no pasta kontora.

2) Jaunekleem, kuri dsimuschi no 1. oktobra 1876. g. libds 1. oktobram 1877. g., jaerodas libds 1. martam sch. g. pee schâs waldes usdot gimenes sastahwu un amatu, usrahdit wezuma sihmes, skolas apleezibas un adopzijas protokolus, kas peeschkirtu teesibu uz kara deenesta atweeglinajumu.

Mahrzeenâ, 10. februari 1898. g.

Nr. 133. Pag. wezakais: **J. Birns.**
W. isp. skrihwers: **P. Wihtolinsch.**

Usaizinajums.

Lodes pagasta walde, Walmeeras aprinkî, pehz weetneeku pulka sapulzes spreeduma no 21. janwara sch. g. sem Nr. 4, pamatota uz Widsemes semneeku likuma 1860. g. 365. un 559. panteem, usaizina semak minetus bes sinas aisgahjuschus scha pagasta lozeklus samaksat sawus **pagasta nodokku paradus** 6 mehneschu laikâ, zitadi tee tiks eeskatiti par pasudusheem un tiks no pagasta sabeedribas isslehgti, kâ:

Kreews, Karl Wiluma d.	12 r.	67 k.
Kreews, Anzis Wiluma d.	12 „	67 „
Leitlands, Adams	14 „	20 „
Stupel, Sprizis	26 „	20 „
Wilks, Jahnis Ermana d.	17 „	42 „
Timmeemans, Anzis Wolmara d.	20 „	98 „
Busuls, Adams Adama d.	7 „	3 „

Lodes pag. waldê, 4. februari 1898. g.

Pag. wezakajs: **S. Mahlmans.**
2 Skrihwers: **T. Sarinsch.**

Pehterneeku

pagasta walde, Dobeles aprinkî, usaizina wisus schî pagasta wihreeschu lahrtas lozeklus, kuri dsimuschi laikmetâ no 1. oktobra 1876. gadâ libds 1. oktobrim 1877. gadâ, eerastees pee schîs pagasta waldes ne wehlak kâ 20. martâ sch. g. un usdot sawu familijas sastahwu, usrahdot wajadsigâs apleezibas un wezuma sihmes dehl eeweschanas eesaukschanas sarakstâ.

Pehterneeku pag. waldê, 3. februarî 1898. g.

Pagasta wezakais: **P. Leepa.**
Nr. 175. 2

Usaizinajums.

Arakstes pagasta walde,

Walmeeras aprinkî, pehz weetneeku pulka sapulzes spreeduma no 16. janwara sch. g. sem Nr. 4, pamatota uz Widsemes Semneeku likumu 1860. g. 365. p., usaizina semak minetus, bes sinas aisgahjuschus scha pagasta lozeklus samaksat sawus **pagasta nodokku paradus** 6 mehneschu laikâ, zitadi tee tiks eeskatiti par pasudusheem un tiks no pagasta sabeedribas isslehgti, kâ:

1) Jahnis Matisa d. Aunin	30 r.	19 k.
2) Karlis Apsit	11 „	98 „
3) Wilums Petera d. Behrsin	26 „	80 „
4) Krischj. Jahna d. Gustaws	22 „	60 „
5) Peteris Kase	30 „	77 „
6) Wilums Stabers	20 „	86 „
7) Henns Raal	45 „	15 „

Arakstes pagasta waldê, 26. janw. 1898. g.

Pagasta wezekajs: **A. Annin.**
1 Skrihweris: **T. Sarin.**

Skursteenslauzitaja

sekis un **mahzeklis** top meklêti. Ofertes sem burteem **J. J.** nododamas schâs awises ekspedizijâ.

---

15 rublu pateiz. algas!

Nakti no 20. uz 21. nowembri 1897. g. is Nitaures basnizas draudsê atrodoschas **Kehtschu muischas** no dahrsa mahsinas **issagti diwi** jaunas modes

bischu stropi

ar bitem. Weens no teem peleku krahsu un otris melns, ar sarkanu strihpu ap jumtinu un sarkaneem stuhreem. — Schâs sahdsibas usrahditajam **15 rublus pateizibas algas** ismaksâs **Kehtschu muischas walde.** 3

Sludinajums.

Leepkalnes-Osolu pagasta walde, Widz. gub., Zehsu apr., ar scho pasino, ka **11. martâ 1898. g.,** plkst. **10** no rihta, is scha pagasta magasinas tiks wairaksolischanâ pret tuhlitsamaksu **pahrdoti 156 tschetw. rudsu, 135 tschetw. meeschu** un **130 tschetw. ausu.**

Leepkalnes-Osolu pag. waldê, 14. febr. 1898.

Pag. wez.: **R. Reinhold.**
Nr. 142. Skribweris: **A. Jeggors.**

---

300 puhru ausu

Mas-Straupes pagasta walde pahrdos sch. g. 23. februari is walsts magasinas **wairaksolischanâ pret tuhlinsamaksu.** 2

Mas-Straupê, 31. janwari 1898. g.

Pag. wez.: **M. Freimans.**

Meita,

kura pamatigi grib eemahzities **damu skrodereschanu,** war peeteiktees Rigâ, Matisa eelâ Nr. 16, dz. 2, 1 trepi augstu.

Brihwskolneezes

damu skrodereschanu war pamatigi eemahzities **Marijas eelâ Nr. 14, dz. 7.**

Wehja dsirnawas

ar 2 puhrweetam labas semes, Kownas gub., 5 w. no dselszela st. Popelaneem, **lehti pahrdodamas.** Tuwakas sinas un noliktgschana pee ihpaschneeka **F. Bolisa,** Eglischu-Barwidschos, ст. Поцкляны, Либ.-Ром. ж. д. 2

Pahrdodams 2

nekustams ihpaschums,

sastahwoschs no 3 dsihwojamâm mahjam, malkas schkuhna, wahguscha, stalla, ledus pagraba, apm. 7500 kwadratasis plawas semes un saknu dahrsa, kas atronas **Bischu muischâ,** 6 werstis no pilsehtas (Rigas), pee **Bauskas** zela. — Tuwakas sinas **Bauskas eelâ Nr. 94,** 1 trepi augstu.

Rigâ, leelâ Kalnu eelâ Nr. 5, 1 trep.

M. Rosenberg, no Waldibas apstiprinata

schnitu skola. 5

Isglihto damas 4 nedelâs, uz galwoschanu, par kreetnâm schuwejam. Isdod diplomus Mehrena makfa. Mahzekles no laukeem usnem ari dsihwokli ar un bes ustura.

Ahdu prezes

leelâ iswehlê
peedahwâ **atkalpahrdewejeem:**
Amerikas solu ahdas, Emlok sarkanas, 25 rbl. pudâ.
Wislab. **Pinnu solu ahdas,** 24 r. 50 k. pudâ.
Pinnu solu ahdas, weeglakas, 22 r. pudâ.
Duchowas sahbaku galwas, 80 kap. pahris.
Duchowas sahbaku stilbus, 3 r. 50 k. pahris.

M. Andrejewsky,
Rigâ, Peldu eelâ Nr. 27.

---

jaunu

welosipedu

isgatawoschanas,
emaljeschanas un nikeleschanas darbniza
Rigâ,
Kungu u. Marstal-eelu stuhri Nr. 28.
Islabojumi ahtri un lehti.

J. Kronberg, Rigâ.

Praktisks!! Ewehrojams!!

Rokas maschina — tikai 9 rbl.

Leelus brihnumus un pahrsteigumu fazel Eschkagâ godalgotâ, pasaulslawenâ rokas schujmaschina „The Juvel", schuj katru drehbi, plahnu waj beesu, beesako segu, kâ smalkako audeklu, tiklab glihti, kâ taisni un weenlihdsigi. Maschinas konstrukzija gluschi is dselss un tehrauda, smalki poleereta, ar spolem, adatam, eellas kanninu, wihletaju, skrubwejamo aparatu un bilschotu, weegli saprotamu leetoschanas pamahzibu Kreewu walodâ. Swars 5 kilo. Katras maschinas darbiba pamatigi ismehginata un maschina ar leelako galwojumu par wisadu drehbju schuhschanu maksâ **tikai 9 rbl.** Zena apsihmeta lihds ar wiseem muitas nodokleem, turus samaksâ pate fabrika. Isfuhta waj nu pehz wisas sumas sanemschanas, waj ari pehz 3 rbl. eemaksas. Adr.: M. Rundbakin, Wien, Taborstraße 35. — Luhdsu rakstit kreewiski waj wahziski. — **Jenu rahditaji** par 10 kap. pastmarkâs. 10

Pret kahsu u. t. t.

Ilgezeema alus daritawas

akziju sabeedriba

peedahwâ sawu tihro un konzentreto

eesala ekstraktu,

kâ labako lihdsekli pret kahsu, aisfmakschanu un elposchanas apgruhtinajumeem u. t. t. un

dselsi satur. eesala ekstraktu

pret bahluma kaiti, asinu truhkumu u. t. t., u. t. t.

Eesala bonbonus

sewischka labuma,
maisinôs un gresnôs eepakajumôs.

Noliktawa: Marstal-eelâ 22,
kâ ari pee:
Alfred Th. Buscha,
Adolf Wetterichs,
Brahleem Kamarin,
Georg Strausa,
Bluhma, Marijas eelâ Nr. 32,
E. Birsmana, masâ Grehzneeku eelâ.
Fr. Dartau'a, Aleksandra eelâ.
J. Mulnera, leelâ Lehger-eelâ Nr. 15,
Aleks. Waltera, Kalnzeema eelâ.
E. Mohrberga, Bastej-bulwarî,
Kroepscha konditorejâ,
wisâs apteekâs un apteeku pretschu pahrdotawâs Rigâ un Baltijas gubernâs.

J. Chitrick. Rigâ,

pulkstenu-, selta- un sudraba leetu magasinas

Terbatas eelâ Nr. 20
un
Aleksandra eelâ Nr. 69

peedahwâ bagatigâ iswehlê par lehtakâm zenam uz galwoschanu:

Kabatas, seenas un **modinatajs pulkstenus, regulatorus, kehdes u. brelokus** is wisada metala, **selta** un **sudraba prezes,** glihti un labi isstrahdatas, **alfenida prezes,** eeksch- un ahrsemju fabrikatus, kâ: **karotes, tehjkarotes, zukura doses, karwjus, lukturus** u. t. t.

Islabojumi uz galwoschanu.

Pastellejumus isdara kahrtigi.
Pee leelakeem eepirkumeem prozenti.

Rigâ, Kungu eelâ № 22, — **Rigâ, Hafferberga namâ.**

Par fabrikas zenam
dabujami
audekli, linu un pakulu dsijas
is
Kengeraga fabrikas
pee 16
K. Lorch & beedr.

Glahschu skapis

lehti pahrdodams Teatra eelâ Nr. 14, puku weikalâ.

J. E. Muschke

Rigâ, Terbatas eelâ Nr. 18.

Lampu, trauku un stikla pretschu noliktawa,
emaljeti kehka trauki,
alfenida galda leetas,
tehjmaschinas

Leelumâ! Masumâ!
Lehtas zenas!! u. t. t. Lehtas zenas!!
Lampu reperaturas. **Lampu reperaturas.**

Tirgoschanas nams P. M. Potapow,

Rigâ, Kalku eelâ Nr. 31, pascha namâ.

Telegramu adrese: Potapow, Rigâ.

Pee Gulbja.
P. M. Potapowa
audeklu, tuhka, drapu, wilnas un kokwilnas drehbju magasina
Kalku eelâ Nr. 35.

Pee Siws.
P. M. Potapowa
wilnas, kokwilnas auschamo, linu un sihda deegu magasina
Kalku eelâ Nr. 38.

Webstulu adrese: P. M. Potapow, Rigâ.

Zaur scho pagodinos pasinot maneem zeen. pirzejeem, ka sawas magasinas esmu apgahdajis ar labakâm prezem loti leelâ iswehlê, kuras peedahwaju par jo lehtâm zenam.

It ihpaschi eewehlu kokwilnas auschamos deedsinus wisôs numurôs un krahsâs. Par deedsinu un krahsu isturibu top galwots, it sewischki par melnu, indigo silo, bruhno, sarkano u. z. kr. Schewiots, wilnas auschama dsija, peleka 70 k. par mahrz., krahsota 85 k. par m. Zefira labuma wilnas auschama dsija, no 110 k. lihds 140 k. par m. Loti labu Anglijas weenkahrteju kam-wilnu auschanai, wisâs krahsâs, loti leelâ iswehlê par 150 k. m.

Tâpat peedahwaju pubulaino dsiju, kâ ari selta un sudraba deegus auschanai un roku darbeem. Esmu apgahdajis leelu krahjumu loti labas linu dsijas no Nr. 1—60, noderoscha wisadeem noluhkeem, zena par pudu sahkot no 6 lihds 40 rbl.

Wehl peedahwaju wislabakâs fortes linu dsijas, pagatawotas is gareem sukateem lineem, kuras it ihpaschi noder audekla auschanai: nebalinatas jau no 34 k. par m., scha pascha labuma balinatas no 50 k. par m un dahrgaki.

Wehl pee manis dabujami loti augsta labuma linu, kanepaju un kokwilnas deegi, eeteizami it ihpaschi kurpneeku darbeem, maisu un sehgelu schuhschanai. Ari augsta labuma kurpneeku drahtis kamolinôs.

Preeksch tihkleem, wadeem un murdeem peedahwaju it sewischki sekoschus materialus: linu, kanepaju, kâ ari sihda kokwilnas dsiju un strikus. Ari mana pascha mekaniskâ darbnizâ isgatawotus tihklus, wadus, murdus, wirwes, strikus un zitus peederumus.

Manâ fabrikâ isgatawotus adischanas isstrahdajumus: kâ kundschu jakas, schaketes, behrnu apgehrbus, wilnas un kokwilnas sekes un kapseles par nepahrspehjami lehtâm zenam. Preeksch rokdarbeem it sewischki: krosceju makrame un seku kokwilnu, nebalinatu un balinatu, tapat ari krahsainu — uz galwoschanu labu.

Sewischki leelâ iswehlê peedahwaju Anglijas gobelenu, Zefira un Moher wilnu.

Maschinu deegus no eeksch- un ahrsemes fabrikam par fabrikas zenam.

Posamenteeru darbeem peedahwaju trama sihdu un selta schujamos deegus.

Mana manufaktur-pretschu magasina no jauna apgahdata ar wislabakâm prezem, it sewischki ar kreklu un sehgelu audeklu, wilnainâm drahnam apgehrbeem, drapu, samtu, tâpat ari wilnaineem un sihda lakateem, kretonu, pusaudeklu, madepolamu, grihdas dekeem, aistareem u. t. j. pr.

Apstellejumus ispildu ahtri un kreetni.

24 **Magasinas: Kalku eelâ Nr. 31, 35 un 38.**
Augstzeenibâ **P. M. Potapows.**

Rigas Kokwilnas Manufakturas Sabeedriba

Strasdu muischâ, pee Rigas:
Noliktawa: Eekschrigâ, Peldu (Zuhku) eelâ Nr. 10.

Maschinas (Chadwick) **schujamee deegi,** balti un krahsaini **ekeleschanas deegi, auschamee deegi, wate, puswilna** un **lampu daktis.**

Ihstas

Krainas bites

no **Notschützera bischu saimes Krainâ.**

Apstellejumus peenemu lihds 30. martam. Maksa ar peesuhtischanu lihds **Rigai 12 rbl. par saimi** (eeweetotu uz 10 rahwischeem). Apstellejumeem zaur rakstu peekeekama augscheja naudas suma, kâ ari vilniga adrese lihds ar tuwako dselsszela staziju.

Apstellejumus islubdsos eesuhtit ihsti pee laika, issuhtischana starp 18. un 30. aprili.

Emils Lorenzsons,
senak Julis Linde,
Rigâ, Kalku eelâ Nr. 36.

Maklatura

mahldereem preeksch tapezeschanas, dabujama

Ernst Plates

grahmatu drukeetuwê.

Peedahwaju manâ apgahdibâ isnahkuschas sekoschas grahmatas:

Ewehrojamaker Baltijas putni.

Sastahdijis un aprakstijis Oskars fon Löwis. Pahrtulkojis Kassemneeku Jahnis.
Maksâ 1 rubli.

Dewiazija,

jeb
weetigâ nowilkschana.
No Mangalu juhrskolas preekschneeka J. Breikscha.
Maksâ 1 rubli.

Ernsts Plates.

M. J. Tscherkesâ,
fenak
A. Koilju un beedr.,
Rigâ, Katku eelâ Nr. 6,
pasihstamu deenwidus fabriku
tabakas magasina
ceteiz smehketaju kungeem no jauna islaistu, spezieli sawâ usdewumâ un pehz Rigas publikas garschas pagatawotu
tabaku:
„Императорскій“ 2—10 rbl.
„Отборный“, 1 rbl. 52 k. mahzinâ, fewischki labu,
un zitu fabriku tabakas par 2 rbl. 40 kap.
Ihstee Kawana-zigari,
nepahrspehjama labuma, teschi sanemti no pasihstamâs firmas „J. Vargas & Co., Habana“, marka „Para la Nobleza“. Pasihstamo fabriku Feick & Ko., Reinhardta, Schopfera u. z. **zigari.** Ihstâs **Egiptes zigaretes** is Kairo.

J. Behrsinsch,
Jelgawas Ahrrigâ, Akmenu eelâ Nr. 18,
peedahwâ **bindsoles** no 16 rbl., 17 rbl. un 17 rbl. 75 kap. pudâ; **pastalahdas** no 15 rbl., 16 rbl. un dahrgaki; **soles** 18½ lihds 20½ rbl. pudâ.

Wairumâ un masumâ. Telefons 333.
Wisaugstaki apstiprinata
Maskawas tabakas fabrikas sabeedriba
S. Gabai.
Galwenâ noliktawa Baltijas gubernam:
Nr. 11. Rigâ, Schkuhnu eelâ, Rigâ, Nr. 11.
Augsti zeenitai publikai peedahwajam spezieli preeksch schejenes filiales fewischki pagatawotu augsta labuma, kreetnas un smalkas aromas
„Turku tabaku“
no 1 rbl. lihds 12 rbl. mahrz., 1/16, 1/8 un 1/4 pakajumôs, kâ ari **papirosus** wisadôs formatôs un musturôs.
Luhdsam eewehrot ikko isnahkuschu jaunu sortu pahrdoschanu:
Tabaka **„Tesalija“**, 25, 30 un 38 kap. par 1/4 mahz., widus stipra.
Papirosi:
Eremitasch, 100 gab. 1 rbl., 25 gab. 25 kap., 10 gab. 10 kap.
Zarskija, 100 gab. 60 kap., 25 gab. 15 kap., 10 gab. 6 kap.
Sakasnija, 100 gab. 60 kap., 25 gab. 15 kap., 10 gab. 6 kap.
Superbe, 100 gab. 60 kap., 25 gab. 15 kap., 10 gab. 6 kap.
Pojsa, 100 gab. 60 kap., 25 gab. 15 kap., 10 gab. 6 kap.
Aromat 25 gab. 15 kap. (etwijâs).
Udatschnija, 10 gab. 3 kap.
Atkalpahrdewejeem uf wisam prezem rabats.
Zigari, zigaretes, smehkejami peederumi leelâ iswehlè, kâ ari **hilses** is ihsta Franzijas maisa un ribsa papira.
Ik nedelas swaigas tabakas peesuhtischana no fabrikas.

Jaunas grahmatas:
Osejas puhrs,
original-dsejolu krahjums no Swahrgulu Edwarda; brosches 1 rbl. 60 kap., eesseets 2 rbl., koti gresnâ ahrsemes sehjumâ 3 rbl. un 3 rbl. 50 kap.
Jauna rascha.
Pirmais sehjums, pee kura ar original-raschojumeem peedalijuschees: Rudolfs Blaumanis, P. Blau'r, Esereetis, Janschewskis, Aug. Kaschoks, Kaudsites Matiss, Mehlgalis, A. Mesits, Pehrseetis, J. Purapuke, A. Sauleets, Seltmatis, Swahrgulu Edwards, Teodors, A. Tullijs, Waldis un Wisulis, Teodora sakopojumâ. — Maksâ 80 kap.
N. Gogoła „Miruschâs dwehseles“.
Tulkojis Wisulis. — Maksâ 75 kap.
Stari.
Teodora dsejoli. — Maksâ 25 kap.
Peesuhtu ari pa pastu, naudas weetâ peenemu ari pastmarkas.
Apgahdatajs: **J. Osols,**
Zehsis un Wez-Peebalgâ.
Adrese: г. Венденъ.

Jauna grahmata.
„Pastarites“,
Wenfku Ednarda (Skujenieka) dsejoli nupat isnahja un dabujami pee **K. Galwina, Zehsis,** kâ ari wisâs eewehrojamâs grahmatu tirgotawâs. **Maksâ 30 k.**
K. Galwinsch,
grahmatu tirgotajs, Zehsis.
NB. Augschminetâ grahmata dabujama ari wairumâ pee **J. Brigadera, Rigâ.**

Lampas,
stikla un porzelana traukus
un zitus preekschmetus
peedahwâ par lehtâm zenam
A. Lejeneek & Co. Rigâ,
Rigâ, Kauf-eelâ Nr. 9.
Weesibam nu godeem isihrè lampas un traukus.
Lampu islabojumus isdara wisihsakâ laikâ.

E. Larsen'a
selta u. sudraba leetu weikals
tagad atrodas:
Leelajâ Jaun-eelâ Nr. 13.

Straupes Labd. Beedr.
isrihkos
swehtdeen, 22. februari sch. g.
teatri.
Israhdis:
„Seschi masi bundsinecki“.
No A. Allunana.
Pehz tam:
Deja
pee Mahla kapelek.
Zenas parastâs. Sahkums plkst. 6 w., beigas 4 rihtâ.
Skaidrs atlikums no krusas apskahdeteem Weetalweescheem par labu.
Preekschneeziba.

Jaun-Peebalgas Dseed. beedriba
isrihkos 22. februari 1898. g.
teatri.
Uswedis:
„Ekurglis un Schperbers“.
Slatu luga ar dseedaschanu is tautas dsihwes 5 zehleenos no Dubura.
Tihrais atlikums Weetalwas draudses krusas apskahdeteem par labu.
Preekschneeziba.

Wahzu Amatn. beedribâ.
(Gewerbeverein.)
Swehtdeen, 8. martâ 1898. g.,
pulkst. 7 wakarâ:
Adolfa Allunana kga un wina meitas Marijas Allunana jdses weesoschanâs teatra wadona Jurjanu Andreja wadibâ ar eezerenitaks Rigas akteern lihdspeedalischanos, israhdis pirmo reisi:
Laime kaktâ.
Slatu luga 3 zehleenos no Hermana Sudermana. Latw. no D. Seltina.
Pehz tam, pawisam no jauna sagatawots:
Izigs Moses.
Joku luga ar dseedaschanu 1 zehleenâ no A. Allunana.
Leela wirkne jaunu kupleju.
Eezesa: 1 rbl., 75 kap. un 50 kap.
Pehz teatra israhdes:
Balle.
Beigas pulkst. 4 rihtâ.
Jurjanu Andrejs,
teatra wadons.

M. Ruttakas
Nr. 20, Rigâ, Wehweru eelâ Nr. 20,
peedahwâ wisleelakâ iswehlè daschadu fabriku
schujmaschinas.
Kokumaschinas no 18 r., kahjmaschinas no 35 r. sahkot.
Wiesflowenakâs adamâs maschinas, kurâm wajadsetu atrastees katrâ familijâ, jo winas atmaksajas koti ahtri. Angliu, Wahzu, kâ ari pascha fabrikata
welosipedi.
Leelakâ schuj- un adamo maschinu un welosipedu islabojschanas darbnica.
Atkalpahrdewejeem rabats!

Wisadas sortes
silkes un sahli,
tabaku, wahgu smehri, spitschkas u. t. t.
peedahwâ lehti tirgotajeem wairumâ un masâs dalâs
sahls un sikku tirgotawa
Karlis Frantz,
Rigâ, Terbatas eelâ Nr. 8, pee „Melnâ gaila“

Pirmâ
tschaulischu (hilsu) fabrika
L. Iwanowa,
Sadownikowa eelâ Nr. 26.
Fabrika pastahw no 1872. gada.
Isgatawo tschaulites
„HERMES“
no ihsta Frantschu papira „Cartouches“.
Schis tschaulites dabujamas wisâs labakâs tabakas un kolonial-pretschu noliktawâs.
Schis tschaulites sawa teizama labuma dehl pahrspehj wisus zitus tschaulischu fabrikatus, kas lihds schim teek isgatawoti, un tapehz tâs teek jo leelâ mehrâ pirktas. Es atradu tagad par eespehjamu sawas tschaulites formas sinâ pahrgrosit smehketaju kungu interesê, pee kam katra tschaulite ir apgahdata ar higienisku (bestrahsas) wati, kas isnihzina wisas blakus weelas.

Aptroschina pret amortisaziju
pirmo un otro,
kâ ari **muischneeku agrar-**
premiju aisnehmumus.
Rigas komerz-bankas saru kantoris,
fenak
C. S. Salzmann.

Eewehrojams kundsem un jaunkundsem!
Paziņoju, ka Rigâ, Aleksandra eelâ Nr. 26, dsihw. 7, esmu atwehrusi
Wihnes modes salonu,
kurâ isgatawoju wisas smalkas un jaunâs modes damu drehbes.
Mahzekles peenemu katrâ laikâ
un ismahzu augschejâs arodôs uf galwoschanu ihsakâ laikâ un par peenehmigâm zenam.
3 **Anna Priwka,** diplometa Wihnes salona modiste.

Sw. Peterburgas, kâ ari Berlines sagreeschanas mahkslas institutôs diplometâs
Emilijas Horn
sagreeschanas mahzibas siniskâ skola,
Rigâ, Walnu eelâ Nr. 9,
ee-eja no masâs Smilschu eelas, 3. stahwâ,
pasneedz pamatigu mahzibu **schuitu sihmeschanâ** un **sagreeschanâ** pehz Frantschu siniskâs metodes. **Mahzekles** sasneedz gatawibu schuitu sihmeschanâ 8—14 deenâs (uf galwoschanu); ari uf ilgaku laiku preenem mahzekles eemahzit schuhschanâ. Schai skolai ir teesibas isdot mahzeklem diplomus.
Maksa par mahzibu un sistemu 15 lihds 25 rbl.

Fabrika: Kihsteresera eelâ. Noliktawa: Terbatas eelâ Nr. 21.
J. Lahzis, Rigâ,
tschuguna krustu u. zitu preekschmetu fabrika u. akmeņu kaltuve,
isgatawo daschadus uf tschuguna leetawu sihmejoschos darbus pehz doteem mutuleem un sihmejumeem.
Spezialitate: tschuguna, granita un marmora krusti, kapu benki, kehdes, kapu sehtas u. t. t.
Adrese wehstulem: Чугунно-лит. заводъ И. Лацисъ, въ г. Ригу.

Drukats un dabujams pee bilschu- un grahmatu-drukatoja un burtu-lehjeja Ernsta Plates, Rigâ, pee Petera baznizas.
Sche klaht „Literariskais Peelikums“.